

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PRÁVNICKÁ FAKULTA

BARBORA MICHTOVÁ

**ÚSTAVNÍ KONFORMITA PRÁVNÍ ÚPRAVY
NÁRODNÍ DATABÁZE DNA V ČR**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

OLOMOUC, 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Ústavní konformita právní úpravy národní databáze DNA v ČR*“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Pardubicích dne 24. 10. 2020

.....

Barbora Michtová

Poděkování

Ráda bych poděkovala JUDr. Maximu Tomoszkovi, Ph. D., vedoucímu mé diplomové práce za cenné připomínky, rady a trpělivost při zpracování této práce a Mgr. Halině Šimkové za ochotné poskytnutí materiálu, potřebného ke zpracování této práce.

Dále bych ráda poděkovala svým blízkým za jejich podporu po celou dobu mého studia.

Anotace

Diplomová práce pojednává o právní úpravě Národní databáze DNA v České republice. Práce se zaměřuje na posouzení ústavní konformity této právní úpravy. V práci je rozebráno právo na soukromí z hlediska Listiny základních práv a svobod a Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a judikatura soudů České republiky a Evropského soudu pro lidská práva. Dále jsou v práci vymezeny problematické aspekty národní databáze DNA a její právní úpravy, což je následně posouzeno z hlediska ústavní konformity. Ústavní konformita právní úpravy je posuzována jak ve světle požadavků kladených ústavním pořádkem České republiky a soudy České republiky, tak ve světle požadavků kladených Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a Evropským soudem pro lidská práva. Na závěr je pro srovnání v práci uvedena právní úprava této problematiky ve vybraných zemích. Cílem práce je zodpovědět na otázku, zda je právní úprava národní databáze DNA v České republice protiústavní.

Annotation

The master's thesis is concerned with the legal regulation of the National DNA database in the Czech Republic. It focuses on the assessment of the constitutional conformity of this legal regulation. The thesis examines the right to privacy as defined by the Chapter of Fundamental Rights and Freedoms and the European Convention of Human Rights as well as the judicature of both the courts in the Czech Republic and the European Court of Human Rights. The thesis then singles out the problematic aspects of the national DNA database and its legal regulation, and subsequently evaluates them in relation to the constitutional conformity. The constitutional conformity of the legal regulation is assessed both in terms of the requirements posed by the constitutional order of the Czech Republic and the courts of the Czech Republic as well as in terms of the demands placed by the European Convention of Human Rights and the European Court of Human Rights. For comparison purposes, the thesis concludes with an overview of the legal regulation of this issue in selected countries. The aim of this thesis is to answer the question of whether the legal regulation of the national DNA database in the Czech Republic is unconstitutional.

Klíčová slova

„DNA“, „Národní databáze DNA“, „zákon o Policii ČR“, „osobní údaj“, „právo na soukromí“, „pokyn policejního prezidenta“

Key words

„DNA“, „National DNA Database“, „The Police Act of the Czech republic“, „personal data“, „right to privacy“, „order of the police president“

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	9
ÚVOD.....	10
1. PRÁVNÍ ÚPRAVA	14
1. 1. Ústavně právní úprava a právo na soukromí	14
1. 1. 1. Právo na informační sebeurčení	19
1. 2. Ostatní mezinárodně-právní dokumenty	21
1. 2. 1. Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.....	21
1. 2. 2. Smlouva o fungování EU	22
1. 2. 3. Listina základních práv EU	22
1. 2. 4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV	22
1. 3. Podústavní právní úprava	24
1. 3. 1. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky	24
1. 3. 2. Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů	24
2. JUDIKATURA	29
2. 1. Judikatura ČR	29
2. 1. 1. Obecné soudy	30
2. 1. 1. 1. Žaloby na ochranu před nezákonným zásahem	30
2. 1. 1. 2. Žaloby proti rozhodnutí	36
2. 1. 2. Nejvyšší správní soud	39
2. 1. 3. Ústavní soud	40

2. 2. Judikatura ESLP	42
3. POSOUZENÍ ÚSTAVNÍ KONFORMITY PRÁVNÍ ÚPRAVY	47
3. 1. Základní principy fungování Národní databáze DNA	47
3. 1. 1. Identifikační genetika	47
3. 1. 2. Informační systémy v ND DNA	47
3. 1. 3. Okruh osob, jejichž vzorky jsou odebírány a zpracovávány	48
3. 1. 4. Zpracovávání a likvidace vzorku a profilu DNA	49
3. 1. 5. Vzorek DNA vs. profil DNA	51
3. 1. 6. Předávání osobních údajů	51
3. 1. 7. Ochrana před zneužitím	52
3. 2. Kvalita právní úpravy	52
3. 2. 1. Rozbor ustanovení zákona o PČR	53
3. 2. 2. Požadavky na právní úpravu, týkající se odběru a uchovávání DNA ..	55
3. 2. 2. 1. Okruh osob, u kterých může proběhnout odběr a zpracování DNA	56
3. 2. 2. 2. Otázka likvidace osobních údajů	57
3. 2. 2. 3. Kontrola nezávislým orgánem	58
3. 2. 2. 4. Otázka předávání osobních údajů	58
3. 2. 2. 5. Ochrana osobních údajů před jejich zneužitím	59
3. 2. 2. 6. Kritéria oprávněnosti zpracování DNA	60
3. 2. 3. Posouzení přípustnosti a předvídatelnosti právního předpisu	60
3. 2. 4. Proporcionalita	61
3. 3. Shrnutí	65
4. PRÁVNÍ ÚPRAVA V JINÝCH ZEMÍCH	67
4. 1. Slovensko	67
4. 2. Velká Británie	67

4. 3. Německo	68
4. 4. Rakousko	69
4. 5. Itálie	70
4. 6. Nizozemsko	70
4. 7. Shrnutí	71
ZÁVĚR	73
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	76

Seznam použitých zkratk

čl.	článek
ČR	Česká republika
ČSFR	Česká a Slovenská federativní republika
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
KS	Krajský soud
LZSP, Listina	Listina základních práv a svobod
MS	Městský soud
MV	Ministerstvo vnitra
ND	Národní databáze
NSS	Nejvyšší správní soud
odst.	odstavec
PČR	Policie České republiky
SD EU	Soudní dvůr Evropské unie
t. ř.	trestní řád
TČ	trestný čin
ÚS	Ústavní soud
ust.	ustanovení
Úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů
ZOÚ	zákon o ochraně osobních údajů

Úvod

V lednu 2018 senát Městského soudu v Praze, jehož předsedkyní byla Viera Horčicová, podal Ústavnímu soudu návrh na zrušení dvou ustanovení § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále také jen zákon o PČR).¹ V těchto ustanoveních je upravena problematika odběru a zpracovávání biologických vzorků.

Konkrétní část § 65, která byla navržena na zrušení, je část odst. 1, konkrétně ta, v níž je upraven odběr biologických vzorků². Přesné znění této části je „*a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení*“³. Dále byl navržen na zrušení odst. 5⁴, kde je uvedeno, že „*policie osobní údaje, získané podle odstavce 1, zlikviduje, jakmile jejich zpracování není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti*“.⁵

Takto odebírat biologické vzorky, umožňující získání informací o genetickém vybavení, je možné při plnění úkolů PČR pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového TČ, taktéž u osoby, již bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence, a dále u osoby nalezené, po níž bylo vyhlášeno pátrání a jejíž svéprávnost je omezena.⁶

Důvodem pro podání návrhu bylo, že odběr a uchovávání (resp. zpracovávání) vzorků genetického materiálu může závažně zasáhnout do soukromí osoby, o jejíž genetický materiál se jedná, přičemž protiústavnost daných ust. spočívá v tom, že nejsou upraveny podrobněji.⁷

Důvodem větší závažnosti zásahu do soukromí je, že v případě profilu DNA, z něho lze určit příbuznost, pohlaví či etnický původ osoby. Ze vzorku DNA lze dokonce zjistit celý genotyp osoby, a to včetně dědičných chorob a predispozic.⁸

---

¹ DIMUN, Petr. *Odběr a uchovávání vzorku DNA policii je podle soudců protiústavní, navrhuji zrušení zákona.* [online]. ceska-justice.cz, 17. ledna 2018 [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné na <<https://www.ceska-justice.cz/2018/01/odber-a-uchovani-vzorku-dna-policii-je-podle-soudcu-protiustavni-navrhuji-zruseni-zakona/>>.

² Tamtéž

³ Aktuální znění: zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 65 odst. 1

⁴ DIMUN, Petr. *Odběr a uchovávání vzorku DNA policii je podle soudců protiústavní, navrhuji zrušení zákona.* [online]. ceska-justice.cz, 17. ledna 2018 [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné na <<https://www.ceska-justice.cz/2018/01/odber-a-uchovani-vzorku-dna-policii-je-podle-soudcu-protiustavni-navrhuji-zruseni-zakona/>>.

⁵ Aktuální znění: zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 65 odst. 5

⁶ Tamtéž, § 65 odst. 1

⁷ DIMUN, Petr. *Odběr a uchovávání vzorku DNA policii je podle soudců protiústavní...* [cit. 25. 2. 2020].

⁸ MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA. *Právní rozhledy*, 2017, č. 7, s. 256.

Na danou problematiku je v odborné veřejnosti poukazováno již dlouhou dobu, v minulosti se taktéž hovořilo o přijetí právní úpravy upravující otázku využívání DNA. Vláda ČR měla za úkol připravit do konce října 2013 komplexní právní úpravu, která by problematiku regulovala, avšak v září 2013 vláda tento úkol zrušila.⁹

V současné době nenalezneme jak na komunitární, tak na vnitrostátní úrovni, žádný komplexní předpis, jenž by upravoval zpracování DNA.¹⁰

Co se týče komunitární úrovně, zde lze nalézt pouze doporučení č. r (92) 1 Výboru ministrů členským státům Rady Evropy o využívání analýzy deoxyribonukleové kyseliny v rámci systému trestní justice (dále jen doporučení výboru ministrů), které je z r. 1992.¹¹

Na vnitrostátní úrovni najdeme úpravu zpracování DNA v zákoně o PČR, dále v § 114 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále také jen t. ř.), nebo také v zákoně č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon o GIBS), kde § 32 odst. 4 umožňuje odběr biologických vzorků předvedené osobě v případě, kdy nelze zjistit její totožnost, a to ani v dostupných evidencích. Úpravu zpracování DNA lze nalézt i v podzákoně právní úpravě, a to konkrétně v pokynu policejního prezidenta č. 275/2016 o identifikačních úkonech. Zde jsou upravena pravidla pro provádění všech identifikačních úkonů, včetně odběru biologického materiálu osob pro účely stanovení profilu DNA. Dále je zde zahrnuto provozování systémů databáze DNA, mezi něž patří systémy CODIS, INFO DNA a SHODA. Tento pokyn policejního prezidenta je ovšem neveřejný.¹²

Roztříštěnost právní úpravy týkající se odběru a uchovávání DNA není jediným problémem. Dalším problémem je kvalita současné právní úpravy. Jak bylo řečeno v článku Juraje Martoníka¹³, právní úprava nedává jasné odpovědi na několik otázek. Za prvé, jaké je přesné „určení okruhu osob, u kterých je zákonný důvod pro odebrání DNA“.¹⁴ Další otázkou je problematika Národní databáze DNA (dále také jen ND DNA), která současně nemá zákonnou úpravu. Třetí nejasnou otázkou je doba uchovávání, předávání a likvidace profilů DNA. Již zmiňovaný odst. 5 § 65 zákona o PČR sice vymezuje, v jakém případě dojde k likvidaci

---

⁹ VOBOŘIL, Jan. FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi. Analýza právní úpravy a praxe využívání DNA v sektoru policie*. Zpracováno pro Iuridicum Remedium, 2014 [online]. slidilove.cz [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.slidilove.cz/sites/default/files/iure_DNA-studie_11-2014_cc.pdf>.

¹⁰ Tamtéž

¹¹ Tamtéž

¹² Tamtéž

¹³ MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA. *Právní rozhledy*, 2017, č. 7, s. 256.

¹⁴ Tamtéž

osobních údajů, avšak toto vymezení je nejasné a nelze si pod tím přesně představit, jak postupovat v konkrétních situacích.¹⁵

Hlavním cílem práce je nalézt odpověď na otázku, *zda je současná právní úprava protiústavní*, přičemž touto právní úpravou je myšlen zákon o PČR. Tato otázka je současně hlavní výzkumnou otázkou této práce. Zodpovězením otázky bude ujasněna odpověď na další výzkumnou otázku, a to, *zda by bylo třeba stávající právní úpravu zrušit a připravit kompletně novou právní úpravu*, např. komplexní zákon o DNA, *či stávající úpravu novelizovat anebo ji ponechat v téže podobě, v jaké je dosud*, pokud bude dovozen závěr, že právní úprava protiústavní není. Vedlejšími cíli práce je rozebrat *dosavadní judikaturu k tomuto tématu*, popsat *základní principy fungování Národní databáze DNA v ČR*, a taktéž krátce uvést, *jak je problematika databáze DNA řešena v některých dalších zemích Evropy*.

Pro dosažení hlavního cíle práce je třeba identifikovat, kterého základního lidského práva se může databáze DNA, resp. právní úprava, dotýkat, a dále toto právo blíže rozebrat. Důležité je uvést a blíže popsat národní i nadnárodní právní úpravu, jež se odběru a uchovávání DNA dotýká. Jádrem práce je zkoumanou právní úpravu analyzovat z hlediska požadavků, které jsou na tuto právní úpravu kladeny především Evropským soudem pro lidská práva (dále také jen ESLP), ale taktéž judikaturou soudů ČR. Analýza právní úpravy naváže na poznatky z předchozích kapitol. Na závěr je nezbytné provést testy proporcionality právní úpravy, a to jak test, který provádí ESLP, tak test, který je prováděn ÚS.

K dosažení cílů práce bude užito metody popisné a analytické. Popisná metoda bude užita především v první a druhé kapitole, avšak v některých částech druhé kapitoly bude uveden taktéž pohled autorky na uvedené rozhodnutí soudu. Ve třetí kapitole bude užito především metody analytické, jež poslouží k rozboru zkoumané právní úpravy z hlediska její ústavní konformity, což je jádrem této práce. Čtvrtá kapitola bude obsahovat především popis úpravy dané problematiky v jiných zemích Evropy, což by mělo přinést nastínění rozdílu oproti úpravě v ČR.

Zkoumaná problematika nebyla doposud v ČR uceleně zpracována, alespoň co se týče monografie či sborníku. V roce 2014 byla vydána studie¹⁶, která analyzuje právní úpravu, týkající se odběru DNA a taktéž rozebírá využití DNA v praxi policie. Tato studie bude jedním

---

¹⁵ MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA. *Právní rozhledy*, 2017, č. 7, s. 256.

¹⁶ VOBOŘIL, Jan. FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi. Analýza právní úpravy a praxe využívání DNA v sektoru policie*. Zpracováno pro Iuridicum Remedium, 2014 [online]. slidilove.cz [cit. 25. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.slidilove.cz/sites/default/files/iure_DNA-studie_11-2014_cc.pdf>.

ze zdrojů této práce. Toto téma bylo takéž předmětem několika odborných článků¹⁷ a dvou kvalifikačních prací¹⁸, které budou rovněž zdrojem této práce. Co se týče zahraniční literatury, zde již nalezneme komplexnější zpracování této problematiky. Jedná se např. o v této práci použitou publikaci od Richarda Hindmarshe a Barbary Prainsack.

Vzhledem k podanému návrhu na zrušení ustanovení zákona o PČR k ÚS, přičemž tato otázka nebyla ÚS do současné doby vyřešena, se domníváme, že tato práce by mohla nastítnit jedno z možných řešení této otázky.

---

¹⁷ Např. článek již zmíněného autora Juraje Martoníka či další odborné články, které budou zdrojem této práce.

¹⁸ Např. v práci citovaná rigorózní práce Jiřího Kožiny či diplomová práce Ondřeje Antoše.

1. Právní úprava

1. 1. Ústavně právní úprava a právo na soukromí

V této kapitole bude pojednáno o úpravě práva na soukromí ve dvou stěžejních lidskoprávních dokumentech, kterými jsou Listina základních práv a svobod a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod byla usnesením předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 vyhlášena součástí ústavního pořádku České republiky (dále také jen LZPS). LZPS svými články chrání několik základních práv a svobod, kterých se právní úprava ND DNA může dotýkat.

Předně se jedná o odst. 2 a 3 čl. 10, které chrání jednotlivce před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života a před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě a odst. 1 čl. 7, který chrání právo na osobní integritu a osobní soukromí.

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva), ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, byla podepsána dne 4. 11. 1950 v Římě. Na Úmluvu dále navazují smluvní dokumenty: „Dodatkový protokol“ a protokoly č. 2, 4, 6 a 7. Na území ČR byla Úmluva vyhlášena prostřednictvím Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících. ČSFR podepsala tuto Úmluvu dne 21. 2. 1991.

Právo na soukromí je v LZPS upraveno v několika ustanoveních. Především je upraveno v čl. 10, v jeho jednotlivých odstavcích. Právo na soukromí, tak jak je vymezené v čl. 10, je generální klauzulí pro ty situace, na které nepamatují speciální základní práva.¹⁹ Dále je právo na soukromí chráněno čl. 7. Tento článek jako tzv. lex generalis obecně garantuje nedotknutelnost soukromí. Z tohoto článku nadále vyplývají konkrétní ochrany jednotlivých oblastí soukromí (např. čl. 10 LZPS).²⁰ V Úmluvě je v čl. 8 chráněno právo na soukromý život,

---

¹⁹ WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012, s. 124 – 140 (čl. 4 LZPS).

²⁰ FILIP, Jan. Úvodní poznámky k problematice práva na soukromí. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011, s. 9 – 19.

společně s právem na rodinný život. Lze říci, že pojem „soukromý život“ je širší než pojem „soukromí“.²¹

Co se týká struktury práva na soukromí, můžeme konstatovat, že čl. 10 LZPS zaručuje ochranu sedmi základním právům. V odst. 1 je to právo na lidskou důstojnost, jméno, čest a dobrou pověst, v odst. 2 jsou chráněna práva na soukromý a rodinný život a v odst. 3 je zaručeno právo na informační sebeurčení. Čl. 7 LZPS zaručuje ochranu dvěma základním právům, a to právu na osobní integritu a právu na osobní soukromí.²²

Právo na soukromí neznámá pro stát jen negativní závazek do tohoto práva nezasahovat, ale znamená taktéž i pozitivní závazek. Ten se projevuje např. v tom, že proces, jímž je do práva na soukromí zasahováno, musí být řádný.²³ Možnost do práva na soukromí zasáhnout, či toto právo omezit, značí, že se právo na soukromí neřadí do skupiny absolutních práv, ale do skupiny relativních práv, což platí i pro právo na soukromý život, chráněný čl. 8 Úmluvy.²⁴

Pokud dojde k zásahu do práva na soukromí, tak metodou, kterou se zkoumá, zda byl zásah v souladu s ústavním pořádkem, je test (princip) proporcionality. Dle testu proporcionality musí být zásah do práva na soukromí na základě zákona, musí být sledován legitimní cíl a zásah musí být v souladu s principem proporcionality.²⁵ Zda je zásah v souladu s principem proporcionality, je zkoumáno v rámci několika kroků, kterými jsou test vhodnosti, test potřebnosti a proporcionalita v užším smyslu, která spočívá ve vážení hodnot stojících v kolizi.²⁶

Princip proporcionality nalezneme taktéž v Úmluvě, kde se aplikuje v několika jejích člancích a protokolech, přičemž v každém článku Úmluvy se aplikuje jinak, proto je důležité sledovat judikaturu k jednotlivým článkům Úmluvy. Nejvíce se tento princip projevuje u práv, chráněných čl. 8-11 Úmluvy.²⁷ Pokud dojde k omezení těchto práv, je aplikován pětistupňový,

---

²¹ KRATOCHVÍL, Jan. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012 [online]. beck-online.cz [cit. 4. 4. 2020]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpwk5tlgy&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

²² WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012, s. 277 – 299 (čl. 10 LZPS).

²³ KRATOCHVÍL, Jan. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 283 – 310.

²⁴ BARTOŇ, Michal. In Tamtéž, s. 75 – 118, dále také viz. KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012 [online]. beck-online.cz [cit. 4. 4. 2020]. Dostupné na <<https://beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpwk5tlgy&groupIndex=0>>.

²⁵ KRATOCHVÍL, Jan. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 283 – 310.

²⁶ nález Ústavního soudu ze dne 9. prosince 2014, sp. zn. II. ÚS 2964/12, bod 27.

²⁷ KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012 [online]. beck-online.cz [cit. 4. 4. 2020]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpwk5tlgy&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

tzv. štrasburský test proporcionality. Pětistupňový test je použit v případě, že stát poruší svůj negativní závazek. V případě, že stát porušil svůj pozitivní závazek, tento test použit není.²⁸

ESLP při rozhodování o podané stížnosti na porušení čl. 8 Úmluvy tedy aplikuje pětistupňový test, pomocí kterého má zjistit, jestli bylo do práva chráněného čl. 8 Úmluvy zasaženo, aniž by to splňovalo podmínky pro tento zásah. Prvním krokem je odpověď na otázku, zda projednávaný případ spadá pod rozsah čl. 8 Úmluvy. Druhým krokem je zjistit, zda došlo k zásahu do práva na soukromý a rodinný život stěžovatele. Třetím krokem je, zda byl tento zásah v souladu se zákonem. Čtvrtý krok, zda zásah do práva sledoval alespoň jeden z legitimních cílů, které jsou taxativně vymezeny v odst. 2 čl. 8 Úmluvy, a posledním krokem je, zda byl zásah do práva nezbytný v demokratické společnosti. První dva kroky pětistupňového testu musí učinit stěžovatel, na kterém leží důkazní břemeno. Zbývající tři kroky musí učinit vláda státu, proti kterému stížnost směřuje.²⁹ K tomu, aby došlo k porušení čl. 8 Úmluvy, a tedy bylo neoprávněně zasaženo do práva na soukromý život, stačí, aby bylo negativně odpovězeno na jednu ze tří posledních otázek testu.³⁰

ESLP konstantně judikuje, že v rámci testu legality, což je třetí krok pětistupňového testu, zkoumá nejen to, zda má opatření, proti kterému je podána stížnost, oporu ve vnitrostátním právu, ale zkoumá také to, jaká je kvalita právního předpisu, o který se opatření opírá.³¹

Je třeba říci, že ESLP neposuzuje, zda zákony obecně porušují Úmluvu, ale posuzuje konkrétní případy, a jestli v důsledku aplikace zákonů nebyla porušena Úmluva.³²

Ohledně kvality právního předpisu se zkoumá hlavně jeho dostatečná přístupnost a taktéž jeho předvídatelnost, což znamená, aby byl předpis dostatečně přesně formulován.³³

Nedostatek dostupnosti práva je např. v případě, kdy bylo omezeno právo na základě nepublikovaného interního předpisu.³⁴ Např. ESLP ve svém rozsudku ze dne 7. 12. 1976, Hilda

---

²⁸ KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012 [online]. beck-online.cz [cit. 4. 4. 2020]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpwk5tlgy&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

²⁹ Tamtéž

³⁰ KRATOCHVÍL, Jan. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012 [online]. beck-online.cz [cit. 4. 4. 2020]. Dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpwk5tlgy&groupIndex=0&rowIndex=0>.

³¹ KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář* ... [cit. 4. 4. 2020].

³² Tamtéž

³³ Tamtéž

³⁴ KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář* ... [cit. 4. 4. 2020].

Hafsteinsdóttir proti Islandu, rozebíraném v komentáři,³⁵ neakceptoval jako dostatečnou kvalitu zákona to, „že zákon ani judikatura neposkytovaly dostatečně přesný rámec pravomocí policie v oblasti nakládání s osobami pod vlivem alkoholu narušujícími veřejný pořádek”.³⁶ Pravomoci policie upravovaly pouze její vnitřní předpisy, které nebyly pro veřejnost dostatečně přístupné.³⁷ Nejedná se sice o pravomoci policie v oblasti nakládání s citlivými osobními údaji, ovšem můžeme zde vidět jistou paralelu s problematikou řešenou v této práci.

Konkrétní požadavky na předvídatelnost práva, které byly vymezeny v rozsudku velkého senátu ESLP ze dne 7. 12. 1976, Gorzelik a další proti Polsku, citoval komentář k Úmluvě³⁸. Bylo zde řečeno, že je třeba formulovat právo „s dostatečnou přesností, aby umožňovalo – v případě potřeby s příslušnou pomocí – předvídat, v míře určené okolnostmi případu, důsledky, které dané jednání může mít”.³⁹

Další požadavky na právní úpravu jsou poskytnutí dostatečných záruk proti tomu, aby veřejná moc nemohla svévolně zasahovat do práv, které chrání Úmluva. Právní předpisy musí přesně a jasně vymezit rozsah volnosti uvážení a způsob výkonu pravomoci např. pro moc výkonnou.⁴⁰

Zákon, který je zkoumán v rámci testu legality, soud nevnímá z formálního hlediska, ale z materiálního hlediska, což znamená, že se pod pojem „zákon“ v tomto smyslu řadí jak právní předpisy, podzákonné právní předpisy, vyhlášky profesních komor v rámci jejich samosprávné působnosti či věstníky vydané rektorem univerzity, tak také nepsané právo. Důležité také je to, jak je právní předpis vykládán soudy daného státu. ESLP ovšem počítá s tím (a považuje za legitimní) že právní předpisy je třeba formulovat obecně a ne každý právní předpis bude stejně předvídatelný.⁴¹

Dle rozhodovací praxe ESLP je v rámci testu legitimacy posuzováno to, zda lze cíl, pro který bylo zasaženo do práva osoby, podřadit pod taxativně vymezené legitimní cíle v odst. 2 čl. 8.⁴² V komentáři k Úmluvě⁴³ je rozebírán rozsudek ESLP ze dne 7. 12. 1976,

---

³⁵ KMEC, Jiří. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech*. 1. vydání. *Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012 [online]. beck-online.cz [cit. 4. 4. 2020]. Dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpwk5tlgy&groupIndex=0&rowIndex=0>.

³⁶ Tamtéž

³⁷ Tamtéž

³⁸ KOSAŘ, David. In. KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...* [cit. 4. 4. 2020].

³⁹ Tamtéž

⁴⁰ Tamtéž

⁴¹ Tamtéž

⁴² KOSAŘ, David. In. KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...* [cit. 4. 4. 2020].

⁴³ Tamtéž

Handyside proti Spojenému království, dle něž musí být omezení základního práva taktéž přiměřené sledovanému legitimnímu cíli.⁴⁴ Legitimními cíli čl. 8 odst. 2 jsou: národní a veřejná bezpečnost, hospodářský blahobyt země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrana zdraví, morálky, či práv a svobod jiných. ESLP ve své rozhodovací činnosti stanovil, že omezení stanovené v odst. 2 čl. 8 nelze rozšiřovat implicitními omezeními.⁴⁵

Pro zjištění, zda byl daný zásah nezbytný v demokratické společnosti, je třeba posoudit, zda existuje dostatečná závažnost sledovaného veřejného zájmu pro převážení zájmu jednotlivce a pro převážení nezasahování do práv jednotlivce chráněných čl. 8 Úmluvy. Mezi některé faktory, které hrají roli v rámci testu nezbytnosti v demokratické společnosti, patří: důležitost chráněného práva, charakter demokratické společnosti, existence či neexistence evropského konsenzu, důležitost zájmu sledovaného zásahem do daného lidského práva či rozsah zásahu do daného lidského práva. Tento výčet ovšem není vyčerpávající, jelikož další faktory jsou použity v jednotlivých rozhodnutích ESLP.⁴⁶

Jedním ze zásahů do práva na soukromý život je právě systematický sběr a uchovávání osobních údajů. Je důležité, zda se jedná o anonymizované údaje, či nikoli. V případě, že se jedná o anonymizované údaje, a nelze tak skrz údaje identifikovat určitou osobou, nejedná se o zásah do soukromého života.⁴⁷

Zákon, který upravuje sběr a uchovávání osobních údajů, musí být dle ESLP podobně kvalitní jako zákon upravující tajné sledování. Nedostatečně kvalitní je dle ESLP např. úprava databáze v neveřejném nařízení ministra. Minimální požadavky na zákony o tajném sledování jsou: zákon musí osobám, které nařizují či provádějí odposlechy, uložit dostatečné omezení, dále musí zákon například vymezit okruh osob, které mohou být odposlouchávány, TČ, při jejichž objasňování je možné použít odposlechy, uchovávání dat získaných odposlechem, stanovit opatření pro případ předávání dat jiným osobám, stanovit, kdy se likvidují nahrávky, definovat postupy či zajistit účinnou vnější kontrolu tajného sledování.⁴⁸

---

⁴⁴ KOSAŘ, David. In. KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...*[cit. 4. 4. 2020].

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ KRATOCHVÍL, Jan. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...*[cit. 4. 4. 2020].

⁴⁸ Tamtéž

1. 1. 1. Právo na informační sebeurčení

Právo na informační sebeurčení obecně znamená, že se osoba může sama rozhodnout, kdy a jaké informace, které se jí týkají, je možné poskytnout jiným osobám.⁴⁹

Právo na informační sebeurčení je obecnější oblastí soukromého života v osobní sféře. Toto právo je v rámci LZPS chráněno v jejím čl. 10 odst. 3.⁵⁰ Ochrana práva na informační sebeurčení na ústavní úrovni byla dovozena ÚS z čl. 2 odst. 2 LZPS.⁵¹

Pod právo na informační sebeurčení spadá právo na ochranu před sledováním, hlídáním a pronásledováním ze strany veřejné moci, a to i ve veřejném prostoru nebo na veřejně přístupných místech.⁵² Dle Wagnerové⁵³ spadá pod tuto oblast právě sběr a uchovávání údajů o DNA osob v databázích. Lze také říci, že právem na informační sebeurčení je člověk chráněn „před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě“⁵⁴.

Data a informace, které jsou chráněny právem na informační sebeurčení, není snadné taxativně vymezit.⁵⁵ Obsah práva na informační sebeurčení definoval ÚS ve svém rozhodnutí Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011 (bod 29): „*Jinými slovy, právo na soukromí garantuje rovněž právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům*“.⁵⁶

Právo na informační sebeurčení bylo ÚS v jeho praxi často aplikováno právě v souvislosti s databázemi obsahujícími osobní údaje. Pokud jde o sběr a uchovávání osobních údajů, je v praxi soudů pro sběr a uchovávání osobních údajů důležitý dostatečně kvalitní zákonný podklad.⁵⁷ Jako příklad můžeme uvést již zmíněné rozhodnutí Pl. ÚS 24/10: „*Taková*

⁴⁹ KOKEŠ, Marian. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011, s. 119 – 143.

⁵⁰ WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář...*, s. 277 – 299.

⁵¹ MORAVEC, Ondřej. Právo na informační sebeurčení jako mez pro výkon kontrolní činnosti správce daně. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011, s. 144 – 157.

⁵² WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář...*, s. 277 – 299.

⁵³ Tamtéž

⁵⁴ KRATOCHVÍL, Jan. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva...*, s. 283.

⁵⁵ KOKEŠ, Marian. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011, s. 119 – 143.

⁵⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 22. března 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, bod 29. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva...*, s. 290.

⁵⁷ KRATOCHVÍL, Jan. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva...*, s. 283 – 310.

právní úprava musí být přesná a zřetelná ve svých formulacích a dostatečně předvídatelná, aby potenciálně dotčeným jednotlivcům poskytovala dostatečnou informaci o okolnostech a podmínkách, za kterých je veřejná moc oprávněna k zásahu do jejich soukromí a případně tak mohli upravit své chování tak, aby se nedostali do konfliktu s omezující normou. Rovněž musí být striktně definovány i pravomoci udělené příslušným orgánům, způsob a pravidla jejich provádění tak, aby jednotlivcům byla poskytnuta ochrana proti svévolnému zasahování“.⁵⁸

„Ústavní soud zákonnou úpravu shledal deficitní v několika ohledech. Zákon nedostatečně specifikoval, jakým orgánům a jaké informace jsou provozovatelé povinni poskytnout. Nebyl ani specifikován účel takového poskytnutí. To vedlo k tomu, že nástroj v podobě vyžádání si a použití uchovávaných údajů byl orgány činnými v trestním řízení nadužíván a používán i pro účely vyšetřování i běžné, tj. méně závažné trestné činnosti. Zákon zcela nedostatečně, případně vůbec nestanovil jasná a detailní pravidla obsahující minimální požadavky na zabezpečení uchovávaných údajů, zejména v podobě zamezení přístupu třetích osob. Z těchto důvodů napadenou právní úpravu zrušil. Nemusel již tedy ani přistoupit k aplikaci testu proporcionality a zkoumat, zda napadené ustanovení v něm ob stojí.“⁵⁹

Směrnice, která byla tímto zrušeným právním předpisem prováděna, byla následně rozhodnutím SD EU (rozhodnutí velkého senátu ve spojených věcech C-293/12 a C-594/12 ze dne 8. 4. 2014) prohlášena za neplatnou.⁶⁰ Soud sice byl toho názoru, že „sběr údajů sleduje legitimní cíl předcházení trestným činům a boj proti trestné činnosti, zejména pak organizované trestné činnosti.“⁶¹

Kritérium legitimního cíle je pro ospravedlnění zásahu práva do soukromí sběrem a uchováváním osobních údajů taktéž velmi důležité.⁶² Soud ovšem došel k tomu, že „použité prostředky jsou tomuto cíli z několika důvodů nepřiměřené: vztahuje se i na osoby, v jejichž případě neexistuje žádný důvod se domnívat, že by jejich chování mohlo být nepřímo nebo vzdáleně souviset se závažnou trestnou činností, či nestanoví žádné objektivní kritérium umožňující vymezit přístup příslušných vnitrostátních orgánů k údajům a jejich následné využití.“⁶³

Dle nálezu Pl. ÚS 42/02 ze dne 26. 3. 2003, je omezení práva na informační sebeurčení v zásadě možné pouze z důvodu ochrany ústavně imanentních právních statků a práv a svobod

⁵⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 22. března 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, bod 37. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva...*, autor kapitoly KRATOCHVÍL, Jan, s. 291.

⁵⁹ KRATOCHVÍL, Jan. In BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva...*, s. 291 – 292.

⁶⁰ Tamtéž, s. 283 – 310.

⁶¹ Tamtéž, s. 292.

⁶² Tamtéž, s. 283- 310.

⁶³ KRATOCHVÍL, Jan. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva...*, s. 292.

jiných.⁶⁴ Mezi ústavně aprobovatelné veřejné zájmy, za jejichž účelem lze toto právo omezit, patří např. stíhání trestných činů. Existují ústavněprávní limity, které musí být omezením dodrženy. Patří mezi ně nezbytnost omezení v demokratické společnosti, nemožnost dosáhnout sledovaného účelu jiným způsobem, akceptovatelnost z hlediska zákonné existence a dodržení záruk proti libovůli.⁶⁵

1. 2. Ostatní mezinárodněprávní dokumenty

1. 2. 1. Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat

Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (zde dále jen Úmluva) byla přijata dne 28. 1. 1981 ve Štrasburku. ČR tuto Úmluvu podepsala dne 8. 9. 2000 a v právním řádu byla vyhlášena sdělením Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat pod č. 115/2001 Sb. m. s.

Úmluva chrání právo na soukromý život osob v souvislosti s automatizovaným zpracováním osobních údajů. Dle této Úmluvy je osobním údajem každá informace, která se týká identifikované či identifikovatelné FO.

V Úmluvě jsou stanoveny určité požadavky, které musí státy dodržet. Příkladem můžeme uvést např. čl. 5 písm. e), kde je stanoveno, že automatizovaně zpracovávané osobní údaje musí *“být uchovávány ve formě umožňující zjistit totožnost subjektů údajů po dobu nikoli delší, než je třeba pro účely, pro něž jsou údaje shromážděny”*⁶⁶, dále čl. 7, kde je stanovena povinnost zabezpečit údaje např. proti neoprávněnému přístupu k osobním údajům, či čl. 8 písm. c), dle něž musí být každé osobě umožněno docílit vymazání osobních údajů v případě zpracování těchto údajů *“v rozporu s vnitrostátním právním řádem”*⁶⁷.

Sdělením Ministerstva zahraničních věcí o dodatečném prohlášení České republiky k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, otevřené k podpisu ve Štrasburku dne 28. ledna 1981, vyhlášeném v českém právním řádu pod č. 28/2005

---

⁶⁴ WAGNEROVÁ, Eliška. Právo na soukromí: kde má být svoboda, tam musí být soukromí. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011, s. 49 – 62.

⁶⁵ VYHNÁNEK, Ladislav. In KOSAŘ, David (ed). *Ústavní právo: casebook*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 514 – 549.

⁶⁶ Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, publikováno pod č. 115/2001 Sb. m. s., čl. 5 písm. e)

⁶⁷ Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, publikováno pod č. 115/2001 Sb. m. s., čl. 8 písm. c)

Sb. m. s. bylo dne 24. 9. 2003 prohlášeno, že ČR tuto Úmluvu uplatní taktéž na soubory osobních údajů nezpracovávaných automatizovaně.

Ode dne 1. 7. 2004 vstoupil v platnost (taktéž i pro ČR) dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat o orgánech dozoru a toku dat přes hranice, vyhlášené v českém právním řádu Sdělením ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat o orgánech dozoru a toku dat přes hranice č. 29/2005 Sb. m. s. Tímto dodatkovým protokolem byla státům stanovena povinnost zřídit orgány, které by dozorovaly nad dodržováním práva těch států, ve kterých se uplatňují zásady ustanovené v Úmluvě.

Dne 10. 10. 2018 ČR podepsala Protokol o změně Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, kterým byla Úmluva modernizována.

1. 2. 2. Smlouva o fungování EU

Smlouva o fungování EU zakotvuje svým čl. 16 právo na ochranu osobních údajů osob, které se jí týkají.

1. 2. 3. Listina základních práv EU

Listina základních práv EU chrání v čl. 7 mimo jiné soukromý a rodinný život a v čl. 8 osobní údaje. Je stanovena povinnost, že osobní údaje musí být zpracovány k přesně stanoveným účelům buď na základě souhlasu subjektu údajů, či na základě jiného důvodu, který ke zpracování opravňuje, a tento důvod musí být stanoven zákonem. V odst. 3 tohoto článku je stanoveno, že na dodržování těchto pravidel má dohlížet nezávislý orgán.

1. 2. 4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/799/SVV

Tato směrnice byla přijata dne 27. 4. 2016 jako reakce na čl. 16 Smlouvy o fungování EU, ve kterém byla Evropskému parlamentu a Radě stanovena povinnost přijmout pravidla o ochraně FO při zpracovávání osobních údajů.

V čl. 4 této směrnice jsou vyjmenovány zásady, které jsou státy povinny při zpracování osobních údajů dodržovat. Např. je zde vymezen požadavek zákonného zpracování osobních údajů, shromažďování k výslovně vyjádřeným účelům, uchovávání údajů pouze, pokud to je

nezbytné pro účely, ke kterým jsou zpracovávány, či požadavky na zabezpečení osobních údajů.

V čl. 5 je dále vymezena povinnost státům určit lhůty, kdy budou osobní údaje vymazány, nebo bude pravidelně přezkoumáváno, zda je nadále třeba uložení osobních údajů.

Další povinnosti pro stát, související se zpracováním osobních údajů, jsou stanovené v čl. 8. Státy musí stanovit podmínky zákonnosti zpracování. Těmito taxativními podmínkami dle tohoto článku jsou: nezbytnost ke splnění úkolu, který je prováděn za účely, které jsou uvedeny v čl. 1 odst. 1, rozsah, který je nezbytný pro tyto účely a základ zpracování v právu EU či v právu členského státu. V odst. 2 je uvedeno, že *“právo členského státu upravující zpracování v oblasti působnosti této směrnice stanoví alespoň cíle zpracování, osobní údaje, jež mají být zpracovány, a účely zpracování”*.⁶⁸

Z čl. 10 lze vyvodit, že genetické údaje (DNA) se řadí mezi zvláštní kategorie osobních údajů, jejichž zpracování je možné pouze za splnění několika podmínek v tomto článku uvedených. Těmito podmínkami jsou: nezbytnost jejich zpracování, existence vhodných záruk práv a svobod subjektu údajů a alternativně jedna z variant vymezených pod písm. a)–c) v tomto článku (povolení právem EU či členského státu, ochrana životně důležitých zájmů subjektu údajů či jiné FO, pokud se zpracování týká údajů, které zjevně zveřejnil subjekt údajů).

V čl. 16 je uvedeno, za jakých podmínek má subjekt údajů právo na výmaz osobních údajů. Subjekt může požadovat vymazání údajů např. v případě, že zpracováním dochází k porušení předpisů, které byly přijaty dle čl. 4, 8 nebo 10.

Čl. 32–34 jsou věnovány pověřenci pro ochranu osobních údajů. Funkce a povinnosti tohoto pověřence jsou v našem právním řádu vymezeny v § 79a zákona o PČR, jak bude ještě blíže rozebráno.

Čl. 35–40 se zabývají předáváním osobních údajů třetím zemím či mezinárodním organizacím.

Čl. 41–49 se věnují nezávislým dozorovým úřadům. Dle čl. 41 jsou pak státy povinny pověřit nezávislý/é orgány veřejné moci, které by kontrolovaly uplatňování této směrnice.

---

⁶⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/799/SVV, čl. 8

1. 3. Podústavní právní úprava

1. 3. 1. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o PČR, který nabyl (kromě některých ustanovení) účinnosti dne 1. 1. 2009, nahradil zákon č. 283/1991 Sb., o PČR. Zákon z r. 1991 byl již překonán, díky změnám ve společnosti a v bezpečnostní praxi, a proto byl nahrazen zákonem z r. 2008.⁶⁹

V úvodu zákona je definována PČR a jsou zde vymezeny základní úkoly PČR, kterými jsou především ochrana bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku. Ve třetí hlavě jsou stanoveny základní povinnosti pro příslušníky PČR, mezi které patří např. přiměřenost postupu.

Konkrétní pojednání o jednotlivých relevantních ustanoveních tohoto zákona viz. kapitola 3.

1. 3. 2. Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (dále jen „o ZOÚ“), který nabyl účinnosti dne 24. 4. 2019, nahradil zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.⁷⁰

V zákoně je zapracována směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (dále jen „směrnice EP a Rady (EU) 2016/680“).

Tento zákon taktéž navazuje na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále jen „GDPR“). Toto nařízení sjednotilo v EU otázku ochrany osobních údajů.⁷¹

Problematiky, které se věnujeme v této práci, se týká především hlava třetí. Zde je upravena *„ochrana osobních údajů při jejich zpracování za účelem předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření,*

---

⁶⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁷⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

⁷¹ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER, Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019 [online]. beck-online.cz [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrhfpwe2zxgq&tocid=nnptembrhfpwe2zxgq>.

zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti“⁷².

Zpracování osobních údajů pro účel „*prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení*“⁷³ upravuje nikoli nařízení GDPR, ale směrnice EP a Rady (EU) 2016/680. Tato směrnice vyžaduje, aby osobní údaje byly shromažďovány jen pro legitimní účely, které budou přesně a doslovně stanovené. Můžeme sledovat určitou analogii této směrnice s nařízením GDPR, a to např. v záležitosti práv subjektů údajů (právo na výmaz osobních údajů) či podmínky zákonnosti zpracování osobních údajů. I zde mají subjekty údajů oprávnění podat námitku proti zpracování osobních údajů.⁷⁴

Rozdílně od nařízení GDPR jsou ve směrnici orgány, které zpracovávají osobní údaje, označeny jako tzv. „*spravující orgány*“. Těmito spravujícími orgány jsou orgány veřejné moci.⁷⁵

V § 25 jsou vymezeny zásady, které platí pro zpracování osobních údajů. Pokud spravující orgán zpracovává osobní údaje, musí stanovit přesný a konkrétní účel, pro který se osobní údaje zpracovávají, a nadto musí mít takový účel souvislost s § 24 odst. 1. Další zásadou je uchování osobních údajů v takové podobě, která by umožnila identifikaci subjektu údajů, jen po dobu, která je nezbytná k tomu, aby bylo dosaženo účelu zpracování osobních údajů. V odst. 2 je vymezen případ, kdy je možné zpracovávat osobní údaje pro jiný účel, než je uveden v odst. 1. Toto lze pouze v případě, že k tomu má spravující orgán oprávnění a tento jiný účel není neslučitelný s původním účelem zpracování osobních údajů. Nedodržení některých těchto zásad je přestupkem.

Důležité právo pro subjekt údajů je uvedeno v § 29 odst. 2. Subjekt údajů má na základě své žádosti právo na výmaz osobních údajů v případě porušení zásad zpracování osobních údajů, uvedených v § 25 tohoto zákona či v jiném právním předpisu, kterým je např. zákon o PČR, či v případě, kdy je spravující orgán povinen k výmazu osobních údajů. V § 29 odst. 5 je vymezeno, kdy nelze této žádosti vyhovět, či lze vyhovět částečně. Je to v případě, že by vymazáním osobních údajů byly ohroženy záležitosti vymezené v § 28 odst. 2. Těmito

---

⁷² Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, nadpis Hlavy III

⁷³ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019 [online]. beck-online.cz [cit. 1. 3. 2020]. Dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrhfpwe2zxgq&tocid=nnptembrhfpwe2zxgq>.

⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ Tamtéž

záležitostmi jsou např. „*plnění úkolu v oblasti předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech*“.⁷⁶

Subjekt údajů má možnost dát podnět dozorovému úřadu, aby tento ověřil, zda je zpracování osobních údajů, které zpracovává spravující orgán, zákonné. Dozorový úřad ovšem nemá povinnost takovému podnětu vyhovět, a to v případě, že takový podnět je např. zjevně nedůvodný či nepřiměřený.⁷⁷

V § 32 jsou uvedeny povinnosti spravujícího orgánu, jejichž dodržování má dosáhnout toho, aby byly osobní údaje, které jsou zpracovávány, chráněny a aby byla chráněna práva subjektu údajů. Prostředkem k ochraně zpracovávaných osobních údajů jsou technická a organizační opatření, která je orgán, spravující osobní údaje, povinen přijmout. Pokud spravující orgán tuto povinnost nesplní, dopouští se tím přestupku. V případě, že je spravujícím orgánem prováděno automatizované zpracování osobních údajů, má tento spravující orgán povinnost pořídit záznamy např. o operacích shromáždění, vložení, pozměnění či vymazání osobních údajů. Takovéto záznamy je možné použít pro účely trestního řízení.

Pokud je zpracování osobních údajů pouze automatizované, tak je možný zásah do práv a právem chráněných zájmů subjektu údajů pouze na základě zákona, ve kterém to je výslovně stanovené. Dle Vlachové a Maisnera⁷⁸ v současné době ovšem automatizovaným zpracováním osobních údajů, alespoň, co se týče „*předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti státu nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, jakož i pátrání po osobách a věcech*“⁷⁹, nedochází k zásahům do práv a právem chráněných zájmů subjektů údajů.

V § 40 jsou stanoveny spravujícímu orgánu a zpracovateli osobních údajů povinnosti, jejichž splnění má zabezpečit zpracovávané osobní údaje. V odst. 2 je spravujícímu orgánu a zpracovateli stanovena povinnost přijmout opatření za účelem zabezpečení automatizovaně zpracovávaných osobních údajů. Jednou z povinností, uvedenou v odst. 2, je osobní údaje zabezpečit „*před neoprávněným přístupem, přenosem, změnou, zničením, ztrátou, odcizením,*

---

⁷⁶ Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., § 28 odst. 2 písm. a)

⁷⁷ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář...* [cit. 1. 3. 2020].

⁷⁸ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář...* [cit. 1. 3. 2020].

⁷⁹ Tamtéž

*zneužitím nebo jiným neoprávněným zpracováním“.*⁸⁰ Pokud nejsou tyto povinnosti splněny, jedná se o přestupek.

V případě, že dojde k narušení zabezpečení osobních údajů, je třeba, aby spravující orgán, až na určité výjimky, tuto skutečnost nahlásil dozorovému úřadu a subjektu údajů. V případě, že tak spravující orgán neučiní, dopouští se přestupku.⁸¹ Jednou z výjimek, kdy není třeba, aby spravující orgán nahlásil narušení zabezpečení osobních údajů subjektu údajů, je případ, „*kdy by poskytnutí informací ohrozilo plnění úkolu v oblasti předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti státu nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, jakož i pátrání po osobách a věcech.*“⁸²

Osobní údaje jsou taktéž zpracovávány za účelem „*zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů České republiky*“⁸³, jak je uvedeno v hlavě čtvrté tohoto zákona. Pokud již tento účel pomine, dojde k vymazání osobních údajů, které byly za tímto účelem zpracovány, jak je stanoveno v § 48.

Dalším důvodem pro výmaz osobních údajů je žádost subjektu údajů. Subjekt údajů může o výmaz osobních údajů požádat v případě, kdy má za to, že zpracovávání osobních údajů „*je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů*“⁸⁴ nebo s hlavou čtvrtou tohoto zákona, jak je uvedeno v § 49 odst. 1.

Úřadem, o kterém se ve všech ustanoveních hovoří, je Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „ÚOOÚ“), který má sídlo v Praze a jedná se o nezávislý ústřední správní úřad. ÚOOÚ je v ČR jediným dozorovým orgánem v oblasti ochrany osobních údajů.⁸⁵ ÚOOÚ „*provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů*“⁸⁶, „*ověřuje zákonnost zpracování osobních údajů na podnět subjektu údajů podle § 31*“⁸⁷ či „*přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení*“⁸⁸. Tyto zde vymezené činnosti jsou pravomoci ÚOOÚ dle směrnice 2016/680.⁸⁹ ÚOOÚ, ovšem pouze v případě „*plnění úkolů za účelem*

⁸⁰ Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., § 40 odst. 2, písm. a)

⁸¹ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář...* [cit. 1. 3. 2020].

⁸² Tamtéž

⁸³ Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., nadpis Hlavy IV

⁸⁴ Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., § 49 odst. 1

⁸⁵ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář...* [cit. 1. 3. 2020].

⁸⁶ Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., § 54 odst. 2 písm. a)

⁸⁷ Tamtéž, § 54 odst. 2 písm. b)

⁸⁸ Tamtéž, § 54 odst. 2 písm. c)

⁸⁹ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář...* [cit. 1. 3. 2020].

*předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech*⁹⁰, neprovádí dozor nad soudy, státními zastupitelstvími a zpravodajskými službami.⁹¹

Velmi podstatný je § 66 odst. 6, kde je řečeno, že pod pojmy „citlivý údaj“ či „citlivý osobní údaj“, které se používají v dosavadních právních předpisech, se řadí „*biometrický údaj zpracováváný za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby*“⁹². Tímto biometrickým údajem je nepochybně vzorek a profil DNA.

---

⁹⁰ VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář...* [cit. 1. 3. 2020].

⁹¹ Tamtéž

⁹² Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., § 66 odst. 6

2. Judikatura

2. 1. Judikatura ČR

Tuzemské soudy se ve svých rozhodnutích zabývaly především otázkou ochrany před nezákonným zásahem PČR, jenž měl spočívat v provedení identifikačních úkonů pro účely budoucí identifikace dle § 65 zákona o PČR (rozsudek KS v Praze ze dne 23. 2. 2016, č. j. 46 A 380/2015 – 62, rozsudek KS v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 5. 4. 2017, č. j. 59 A 11/2017 – 42 či rozsudek KS v Plzni ze dne 16. 11. 2016, č. j. 30 A 54/2016 - 145). V některých případech bylo v žalobě požadováno, aby byla PČR uložena povinnost zlikvidovat získané osobní údaje žalobce (rozsudek KS v Praze ze dne 23. 2. 2016, č. j. 46 A 38/2015 – 62).

Dále soudy řešily žaloby Ministerstva vnitra (dále jen „MV“) proti rozhodnutím předsedy ÚOOÚ (rozsudek MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76, rozsudek MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 3 A 86/2013 – 99, rozsudek MS v Praze ze dne 26. 11. 2015, č. j. 5 A 321/2011 – 57, rozsudek MS v Praze ze dne 10. 9. 2013, č. j. 10 A 30/2010 – 67) či kasační stížnost proti rozsudkům rozhodujícím o těchto otázkách (rozhodnutí NSS ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40, rozhodnutí NSS ze dne 24. 10. 2017, č. j. 8 As 134/2016 – 38). Rozhodnutími předsedy ÚOOÚ, proti kterým byla podána žaloba, byla MV buď uložena povinnost zlikvidovat zpracovávané osobní údaje, u nichž není naplněna podmínka nezbytnosti jejich uchování, nebo byla uložena pokuta za správní delikt, jelikož docházelo ke zpracování profilu DNA bez výslovného souhlasu některých subjektů tohoto údaje, aniž by byla naplněna některá z výjimek.

Vzhledem k tomu, že PČR při provádění identifikačních úkonů nevystupuje v pozici orgánu činného v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“), ale v pozici správního orgánu, dále s ohledem na to, že provádění identifikačních úkonů je postupem dle části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (tzv. faktický úkon), proti němuž je možné se bránit žalobou dle § 82 an. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem, či donucením správního orgánu), rozhodují v této věci soudy správního soudnictví.⁹³

---

⁹³ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. září 2017, č. j. 31 A 122/2017 – 119, dále viz. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. září 2016, č. j. 11 A 50/2015 – 107 cit. in. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 16. listopadu 2016, č. j. 30 A 54/2016 – 145, či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. září 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13, bod 4.

2. 1. 1. Obecné soudy

2. 1. 1. 1. Žaloby na ochranu před nezákonným zásahem

V rozsudku **KS v Praze ze dne 23. 2. 2016, č. j. 46 A 38/2015 – 62** se žalobce bránil žalobou proti provedení identifikačních úkonů PČR dle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o PČR, spočívajícím mimo jiné v odběru otisků prstů a slin za účelem získání profilu DNA.

Žalobce byl v trestním řízení, jež proti němu bylo vedeno, obviněn ze spáchání TČ podvodu a zpronevěry. Žalobce v žalobě tvrdil, že je nutné ze strany PČR řádně odůvodnit, proč jsou v konkrétním případě osobě odebírány vzorky pro získání profilu DNA, a také že je nezbytné provádět odběr vzorků pouze za určitým účelem (např. odhalování trestné činnosti či stíhání TČ), což v tomto případě dle žalobce splněno nebylo.

Soud v odůvodnění odkázal na rozsudek velkého senátu ESLP *S. a Marper* proti Spojenému království ze dne 4. 12. 2008 (dále také jen „*S. a Marper*“) a uvedl, že v tomto rozsudku byla právní úprava Spojeného království shledána neslučitelnou s čl. 8 Úmluvy, jelikož odběr identifikačních údajů mohl proběhnout u kterékoli osoby bez ohledu na závažnost TČ, z jehož spáchání byla osoba podezřelá, a odebrané identifikační údaje mohly být uchovávány neomezeně dlouhou dobu, přičemž možnost dosáhnout jejich likvidace z databáze byla pro osoby, které byly následně zproštěny viny, značně ztížena. K tomu KS uvedl, že k tomuto má právní úprava zákona o PČR daleko a odkázal na § 65 odst. 1 a §§ 79 - 88 zákona o PČR, kdy v § 65 odst. 1 je uvedeno, že provedení identifikačních úkonů je možné pouze u osoby podezřelé ze spáchání úmyslného TČ.

Dále soud uvedl, že nelze srovnávat případ, který byl řešen ve zmiňovaném rozsudku ESLP s případem řešeným v tomto rozhodnutí, jelikož v prvním jmenovaném byli oba stěžovatelé zproštěni obvinění. Naopak žalobce byl obviněn z úmyslného TČ nebezpečného vůči společnosti, navíc byl za tento TČ již v minulosti odsouzen. PČR jako správní orgán musí před provedením identifikačních úkonů provést správní uvážení, zda je důvodné v konkrétním případě odběr vzorků provést (soud vyvozuje z výkladu zákona o PČR pouhou možnost PČR provést odběr vzorků, a nikoli povinnost).

Soud s ohledem na okolnosti tohoto případu dovodil, že PČR postupovala v souladu se zákonem a žalobu proto zamítl jako nedůvodnou.

S rozhodnutím soudu souhlasím, jelikož ustanovení zákona o PČR skutečně nejsou totožná s kritizovanými ustanoveními právní úpravy Spojeného království. Ztotožňuji se s názorem

soudu a nakonec i žalobce, že PČR je povinna před provedením identifikačních úkonů provést správní uvážení, které je třeba dostatečně odůvodnit.

Rozsudek MS v Praze ze dne 8. 9. 2016, č. j. 11 A 50/2015 – 107

Žalobce podával stejnou žalobu, jako v předchozích případech, ovšem navíc ještě namítal neústavnost § 65 zákona o PČR, a proto navrhoval zrušení tohoto ustanovení Ús. soudem. Dle žalobce totiž „*umožňuje policii provádět identifikační úkony svévolně bez nutnosti zdůvodnění, nezakotvuje žádné limity provádění identifikačních úkonů a nakládání s údaji probíhá na základě interních předpisů policie*“.⁹⁴ Podle žalobce je třeba před provedením identifikačních úkonů posuzovat konkrétní okolnosti případu a zásah v podobě identifikačních úkonů poměřit s oprávněnými zájmy, které jsou provedením identifikačních úkonů sledovány.

Proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání hospodářského TČ. Žalobce, podobně jako v předchozích rozhodnutích, namítal, že v případě tohoto typu TČ nemohou být identifikační údaje použitelné pro odhalování trestné činnosti.

Žalovaná PČR se k věci vyjádřila tak, že její postup nebyl nezákonný, jelikož byl proveden dle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o PČR za účelem plnění úkolů PČR, což je mimo jiné ochrana společnosti před trestnou činností. Tento účel je dle žalované proporcionální k zásahu do ústavně zaručených práv, ke kterému dochází prováděním identifikačních úkonů a jejich následným zpracováním a uchováním v databázi. Nadto žalovaná dodala, že v zákoně je „*vyjádřen předvídaný limit aplikace v souvislosti s následným zpracováním, uchováním osobních údajů pro účely budoucí identifikace*“.⁹⁵ Tento limit byl vyjádřen ve výše zmiňovaném rozsudku KS v Praze⁹⁶.

Soud obecně souhlasil s tím, že odběr a zpracování osobních údajů je zásahem do soukromí, ale dodal, že není možné nadřazovat práva odsouzené či obviněné osoby, která spáchala či měla spáchat úmyslný TČ, nad práva majority společnosti.

Soud taktéž odkázal na rozhodnutí NSS ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40, kde je řečeno, že databáze profilů DNA a informace, které jsou v této databázi uvedené, budou využité pouze za účelem ověření shody se stopami z míst TČ, a taktéž, že tato databáze není veřejně přístupná, tudíž není možné, aby se k údajům v této databázi dostaly třetí osoby.

---

⁹⁴ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. září 2016, č. j. 11 A 50/2015 – 107, bod 1.

⁹⁵ Tamtéž, bod 5.

⁹⁶ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. února 2016, č. j. 46 A 38/2015 – 62.

Na námitku žalobce, že § 65 odst. 5 zákona o PČR umožňuje neomezeně nakládat s osobními údaji získanými dle tohoto ust., soud uvedl, že taková námitka je nedůvodná, jelikož v tomto ust. je řečeno, že pokud již není třeba osobní údaje dále zpracovávat pro účely dle § 85 zákona o PČR, tak je nutné provést likvidaci těchto údajů.

S názorem žalobce o neústavnosti § 65 zákona o PČR soud nesouhlasil, jelikož nezakotvuje limity pro jeho aplikaci, protože v odst. 1 je uvedeno, že získávání osobních údajů je možné pouze u osob, které jsou obviněné ze spáchání úmyslného TČ.

Soud se taktéž ztotožnil s výše zmíněným rozhodnutím NSS, kde je soudem řečeno, že „*neshledal, že by právní úprava zákona o policii, o niž žalobce opíral zpracování citlivého osobního údaje v podobě vzorku DNA v nyní řešeném případě, nevyhovovala minimálním požadavkům na zákonný podklad zásahu do práva na ochranu soukromého života, jak je formuloval Evropský soud pro lidská práva*“⁹⁷. Proto soud věc nepředložil k ÚS.

Dle soudu je rovněž nedůvodná žalobcová námitka, že PČR není povinna svůj postup (provádění identifikačních úkonů) odůvodnit, jelikož PČR je povinna před tímto postupem provést správní uvážení a v rámci něj mimo jiné zvážit závažnost TČ, ze kterého je osoba, která se má podrobit identifikačním úkonům, obviněna vzhledem k účelu, který provedení identifikačních úkonů sleduje (plnění úkolů PČR).

Soud je toho názoru, že PČR v daném případě postupovala tak, jak měla a její postup tedy nebyl nezákonný. Proto soud žalobu zamítl.

Nesouhlasím s tvrzením žalobce, že v případě některých TČ nelze, aby odběr identifikačních údajů přispěl k účelu odhalování trestné činnosti, jelikož odhalovanou trestnou činností může být i trestná činnost spáchána v budoucnu, kdy mohou být biologické vzorky odebrané z místa tohoto TČ srovnány se vzorky již uchovanými v databázi. Na základě tohoto srovnání lze poté např. odhalit pachatele tohoto TČ. V takovém případě nezáleží na druhu TČ, z něhož byla osoba, jejíž vzorky byly odebrány a uchovány v databázi, podezřelá či obviněná. Nesouhlasím taktéž s tvrzením žalobce, že zákon o PČR nezakotvuje žádný limit pro aplikaci identifikačních úkonů.

Naopak souhlasím s tvrzením žalobce, že je neústavní zakotvení podrobností k identifikačním úkonům v interním předpisu PČR.

---

⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40, bod 32.

Rozsudek MS v Praze ze dne 18. 10. 2016, č. j. 11 A 156/2015 – 51

Proti žalobci bylo v tomto případě vedeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání TČ podvodu. Žalobce v žalobě tvrdil, že v případě tohoto typu TČ nemohou být identifikační údaje použitelné pro odhalování trestné činnosti. Žalobce dále namítal, že z právní úpravy není jasné, jak bude s odebranými vzorky, jakožto velmi citlivými údaji, v budoucnosti naloženo.

Žalovaná se vyjádřila tak, že její postup nemůže být nezákonný, jelikož využila svého oprávnění založeného zákonem za účelem plnění jejích úkolů, a proto nemůže být nezákonně zasaženo do práv osob.

Dle soudu žalovaná PČR postupovala v souladu se zákonem. K námitce žalobce, že identifikační údaje nelze použít pro odhalování trestné činnosti, když se dopustil hospodářského TČ, soud odkázal na rozsudek NSS ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40, kde je dle rozhodujícího soudu řečeno, „že nelze paušálně tvrdit, že u hospodářských trestných činů není důvod pro odebrání vzorků, protože genetické údaje nebudou nikdy použitelné“⁹⁸ a uvedl, že tato námitka není důvodná.

Soud nesouhlasil ani s žalobcovými námitkami ohledně nepřiměřenosti zásahu žalované do práv a svobod žalobce a ohledně nezákonnosti provedení identifikačních úkonů z důvodu nejistoty, jak bude v budoucnosti se vzorky nakládáno.

Odůvodnění rozhodnutí soudu bylo velmi podobné, jako ve výše zmíněných rozsudcích, jejichž závěrem bylo zamítnutí žaloby. Proto i v tomto případě byla soudem žaloba zamítnuta.

Rozsudek KS v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 5. 4. 2017, č. j. 59 A 11/2017 – 42

V tomto případě byl žalobce obviněn z TČ zvýhodnění věřitele, přičemž trestní stíhání v době rozhodování tohoto soudu stále probíhalo. Žalobce v žalobě tvrdil, že při odběru vzorků musí PČR v souladu se zásadou přiměřenosti přihlídnout k závažnosti TČ, a že odběr identifikačních údajů nemůže v jeho případě přispět k odhalení a prokázání TČ, čímž není naplněn účel, za jehož dosažením dochází k provádění identifikačních úkonů.

Žalovaná PČR se vyjádřila tak, že pro odběr vzorků v souladu s § 65 zákona o PČR, není relevantní, zda mohou být získávané údaje v budoucnu srovnávacím materiálem pro kriminalistické stopy, které byly získány v průběhu trestního stíhání osoby, čímž

---

⁹⁸ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. října 2016, č. j. 11 A 156/2015 – 51, bod 14.

argumentovala žalobcově tvrzení v žalobě ohledně přispění odběru vzorků k odhalení a prokázání TČ.

Dále se žalovaná vyjádřila k postupu ohledně likvidace odebraných vzorků v případě neodsouzení obžalovaného. Vyjádřila se tak, že tyto vzorky jsou v takové situaci zlikvidovány a údaje smazány z databáze.

Soud poukázal na § 65 odst. 1 písm. a) zákona o PČR, v rámci kterého je pro provedení identifikačních úkonů pouze jedna podmínka, a to taková, že osoba, která se má identifikačním úkonům podrobit, musí být podezřelá z úmyslného TČ, přičemž nezáleží na druhu TČ.

Soud s ohledem na výše uvedené rozhodl tak, že PČR nepřekročila zákonný rámec oprávnění a nedošlo tak k zásahu do základních práv žalobce dle čl. 10 odst. 3 LZPS, a proto byla žaloba zamítnuta.

Soud správně uvedl, že pro provedení identifikačních úkonů není podstatné, z jakého druhu TČ je osoba obviněná či podezřelá, ale zda je osoba obviněná či podezřelá z úmyslného TČ. Jinak řečeno, není podstatné, jaký objekt je TČ zasahován, ale je podstatná forma zavinění. Jsme ovšem toho názoru, že není třeba provádět identifikační úkony u každého podezření či obvinění z úmyslného TČ, ale pouze v těch případech, kdy je to dostatečně odůvodněné s ohledem na konkrétní okolnosti případu a s ohledem na to, zda je to potřebné k dosažení účelů uvedených v zákoně o PČR.

Rozsudek KS v Českých Budějovicích ze dne 8. 3. 2018, č. j. 50 A 59/2017- 35

Proti žalobkyni bylo vedeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání TČ úvěrového podvodu, přičemž trestní stíhání vůči žalobkyni bylo následně zrušeno. Žalobkyně se vyjádřila tak, že jí není s ohledem na povahu TČ a dále z důvodu, že tyto vzorky není s čím srovnat, jasné, za jakým účelem jí byly vzorky odebrány (s tím se soud neztotožnil a odkázal na rozsudek KS v Praze ze dne 5. 11. 2015, č. j. 48 A 57/2015 – 63). Proto se žalobkyně domnívala, že postup PČR byl neodůvodněný a nezákonný.

Žalovaná se ve věci vyjádřila tak, že využití § 65 zákona o PČR je nezbytné k odhalování, objasňování a stíhání (možnost nalezení shody se stopami z místa činu) TČ, což jsou zákonné úkoly PČR. Žalovaná uvedla, že použití § 65 zákona o PČR je podmíněno vymezením účelu a nezbytností tohoto postupu pro to, aby bylo dosaženo cíle, kterým je plnění zákonných úkolů PČR. Dle žalované je vzhledem k obvinění z úmyslného TČ splněna jediná zákonem stanovená podmínka pro to, aby mohly být provedeny identifikační úkony.

Dle soudu je třeba posoudit, zda je potencionální zásah do práva na informační sebeurčení (provádění identifikačních úkonů) proporcionální vzhledem k okolnostem konkrétního případu. Soud odkázal na rozhodnutí NSS ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017 – 93, ve kterém bylo řečeno, že PČR „jako správní orgán postupující podle ustanovení části čtvrté správního řádu musí zvažovat přiměřenost provádění identifikačních úkonů okolnostem konkrétního případu a rozhodně k nim nemá přistoupit u každého případu podezření z úmyslného trestného činu, neboť nelze obecně připustit postup správních orgánů směřující k plošnému shromažďování těchto údajů“⁹⁹. Dle soudu PČR nepostupovala tak, jak bylo řečeno v citovaném rozhodnutí, jelikož nezohlednila dosavadní trestnou činnost žalobkyně a závažnost trestné činnosti, ze které byla žalobkyně obviněna. PČR se chybně domnívala, že k tomu, aby bylo provedení identifikačních úkonů zákonné, je třeba splnit pouze podmínku, aby se jednalo o úmyslný TČ. Soud dovodil, že nejsou zřejmé okolnosti odůvodňující nutnost provedení identifikačních úkonů, čímž nebyla splněna podmínka přiměřenosti (proporcionality) provedení těchto úkonů jako jedna z podmínek soudem provedeného testu proporcionality. Proto soud došel k závěru, že provedení identifikačních úkonů bylo nezákonné a žalobě tak vyhověl.

V tomto případě souhlasím s tvrzením soudu. Je jisté třeba před provedením identifikačních úkonů zohlednit závažnost trestné činnosti, ovšem v tomto případě se jedná o TČ celkem závažného charakteru. Takový druh TČ by proto neměl být sám o sobě důvodem pro neprovedení identifikačních úkonů.

Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu byla dále řešena např. **rozsudky KS v Plzni ze dne 16. 11. 2016, č. j. 30 A 54/2016 – 145 či KS v Brně ze dne 27. 9. 2017, č. j. 31 A 122/2017 – 119.**

Ve zde rozebrané judikatuře můžeme pozorovat určitý vývoj v rozhodování soudu a v náhledu soudu na tuto problematiku. Zatímco v prvních čtyřech zmiňovaných rozsudcích soud žalobu zamítl, v posledním zmíněném rozsudku došlo k vyhovění žalobě. Jedním z důvodů, proč v tomto případě bylo rozhodnuto jinak, než v dřívějších rozsudcích, by mohlo být v tomto rozsudku citované rozhodnutí NSS, které bylo vydané až po zamítavých rozhodnutích obecných soudů. Dle tohoto rozhodnutí musí policejní orgán posuzovat proporcionalitu provedení identifikačních úkonů. KS v Českých Budějovicích, který žalobě vyhověl tak při

---

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. prosince 2017, č. j. 1 As 13/2017 – 93, bod 33 in: rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. března 2018, č. j. 50 A 59/2017 – 35, bod 20.

svém rozhodování, na rozdíl od předchozích zde zmiňovaných rozhodnutí soudů, posuzoval proporcionalitu zásahu v podobě provedení identifikačních úkonů.

2. 1. 1. 2. Žaloby proti rozhodnutí

Rozsudkem MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76 žalobě nebylo vyhověno.

Žalovaný (ÚOOÚ) tvrdil, že § 65 a § 79 zákona o PČR jsou neurčité, protože z nich není možné předvídat, jestli, kdy a které údaje bude PČR zpracovávat.

Žalobce (ČR – MV) vyjádřil názor, že pojmy „nezbytnost“ a „budoucí identifikace“ jsou dostatečně určité. Žalobce byl toho názoru, že nezbytnost je dána v případě, pokud je zpracování profilu DNA nezbytné za účelem „*zjištění spojitosti mezi konkrétní osobou a jednotlivým trestným činem nebo pro identifikaci budoucího pachatele*“¹⁰⁰.

Dle žalobce PČR dodržuje zákonný rámec své činnosti, jelikož zpracovává profil DNA jen u těch osob, které jsou určeny zákonem, a prověřuje, zda je zpracování profilu DNA nezbytné.

Žalobce nesouhlasil s tím, že je třeba v každém případě zničit profily těch osob, u kterých soud nevyšloví jejich vinu, jelikož ne vždy je možné jejich vinu vyslovit, přestože důkazy jejich vinu prokázaly (např. když je zastaveno jejich trestní stíhání z důvodu nepřičetnosti) a je zřejmé, že profil DNA je potřeba nadále zpracovávat.

Žalobce odkázal na čl. 8 doporučení výboru ministrů a vyložil ho tak, že stačí, když se jedná „*o jakékoliv závažné porušení norem trestního nebo správního práva*“¹⁰¹. Proto je česká právní úprava, kde je důvodem ke zpracování profilu DNA osoby to, že je tato osoba podezřelá ze spáchání úmyslného TČ, dostačující, a splňuje tak požadavky tohoto doporučení.

Žalovaný nezpochybňoval legitimnost ND DNA, tvrdil ovšem, že stanovení účelu zpracování osobních údajů nesmí být příliš obecné, jelikož to poté může umožňovat PČR svévolný postup. Byl toho názoru, že ustanovení v zákoně o PČR nedostatečně stanovují účel ND DNA a že stanovení tohoto účelu v interních aktech řízení PČR je zase v rozporu s LZPS.

Žalovaný naopak čl. 8 doporučení výboru ministrů vykládal tak, že pro odůvodnění zpracování profilu DNA se musí jednat o osobu podezřelou ze spáchání TČ proti životu, zdraví nebo bezpečnosti osob.

---

¹⁰⁰ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. dubna 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76, bod 7.

¹⁰¹ Tamtéž, bod 9.

Dle žalovaného musí být pojem „nezbytnost“, v souvislosti s nezbytností zpracování osobních údajů, vyložen na základě testu proporcionality, a to na základě těchto kritérií: důvodnost chování, závažnost TČ a faktická použitelnost profilu DNA ke stanovenému účelu.

Soud se ve věci mohl vyjádřit pouze k uloženému opatření k nápravě. Soud uvedl, že je zde absence konkrétního zákonného vymezení, týkající se správy a evidence profilů DNA, proto je legitimní řídit se povinnostmi při zpracovávání a uchovávání osobních údajů stanovenými v rozsudku ESLP S. a Marper.

Soud byl toho názoru, že nejen u osob, u kterých nedošlo k odsouzení, je třeba, aby byl profil DNA zlikvidován. Dle soudu je toho třeba také u osob, které byly odsouzeny za méně závažné TČ k menším trestům, přičemž tento postup vychází z doporučení výboru ministrů.

Dle soudu by měla správa těchto osobních údajů podléhat kontrolní pravomoci ÚOOÚ, který má při kontrole vymezit závaznější pravidla pro to, jak má být s osobními údaji nakládáno.

Soud proto co do výroků, ke kterým se nemohl vyjádřit, žalobu odmítl, a co do výroku, ke kterému se vyjádřit mohl, žalobu zamítl.

Tento rozsudek je citován v rozhodnutí ÚOOÚ¹⁰² či v článku Jamborové a Šmída.¹⁰³ Souhlasím s tím, že z ustanovení zákona o PČR není možné předvídat, jestli, kdy a které údaje budou PČR zpracovávány, jelikož § 65 hovoří pouze o odběru a nikoli o zpracování osobních údajů a v dalších ustanoveních není zpracování osobních údajů upraveno příliš podrobně a přehledně.

Neztotožňuji se s názorem soudu, že je třeba likvidace profilu DNA i u osob odsouzených za méně závažné TČ k menším trestům. Zprvce soud odkazuje na doporučení výboru ministrů, které je z r. 1992 a není závazné, za druhé dle mého názoru není třeba u takových osob likvidovat profily DNA, jelikož vzhledem k tomu, že tyto osoby již byly pravomocně odsouzeny, je téměř jisté, že tento čin spáchaly, což znamená určitý psychický vztah osoby k trestné činnosti, jinak řečeno, že je taková osoba schopna překročit zákon a že nedodrží určité pravidla. Z takového důvodu by měly být uchovávány profily DNA všech osob, které

---

¹⁰² Rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů, ze dne 25. května 2016, č. j. UOOÚ – 01001/16 – 21.

¹⁰³ JAMBOROVÁ, Kateřina, ŠMÍD, Michal. K právní úpravě zpracování DNA policií. *Právní rozhledy*, 2016, č. 23 – 24, s. 841.

byly odsouzeny za spáchání úmyslného TČ, jelikož není vyloučeno, že TČ nespáchají v budoucnosti znovu. Podobný názor je uveden i v níže uvedeném rozhodnutí MS v Praze¹⁰⁴.

Rozsudkem MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 3 A 86/2013 - 99 bylo naopak žalobě vyhověno.

Dle žalobce (ČR – MV) je rozhodujícím kritériem pro odpověď na otázku, zda je zpracování genetického materiálu oprávněné, nezbytnost tohoto zpracování pro účely vymezené v § 85 zákona o PČR.

Žalovaný (ÚOOÚ) byl dle žalobce naopak názoru, že tímto kritériem je závažnost TČ a faktická použitelnost profilu DNA dle doporučení výboru ministrů. Žalobce ovšem tvrdil, že toto doporučení není pro ČR právně závazné, jelikož je již zastaralé a překonané.

Žalovaný nezpochybnil oprávnění MV „zpracovávat citlivé údaje bez souhlasu subjektu údajů“¹⁰⁵, ovšem tvrdil, že § 65 odst. 1 a § 86 zákona o PČR porušují ve slovech „a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení“¹⁰⁶ ústavní pořádek, proto navrhoval, aby soud předložil ÚS návrh na zrušení těchto ustanovení.

Žalovaný tvrdil, že § 65 zákona o PČR nespĺňuje kritérium přiměřenosti dle ESLP, protože všechny úmyslné TČ nejsou proporcionální k účelu ND DNA, což naopak doporučení výboru ministrů respektuje.

Soud se ve věci vyjádřil tak, že při posuzování nezbytnosti zpracování citlivých osobních údajů, jako je profil DNA, aniž by s tím souhlasil subjekt údajů, se nelze řídit doporučením výboru ministrů, jelikož bylo přijato již v r. 1992 a není závazným právním předpisem.

Dle soudu je PČR oprávněna zpracovávat citlivé osobní údaje ve chvíli, kdy je shledána nezbytnost pro dosažení sledovaného účelu, a tuto nezbytnost je třeba posuzovat ve vztahu k postavení subjektu údajů v procesu trestního řízení.

Soud se ztotožnil s tím, že v případě, kdy PČR nadále uchovávala v databázi osobní údaje osob, které byly zproštěny obžaloby, nebo došlo k zastavení jejich trestního stíhání, bylo toto nezákonné. Soud toto konstatoval i v případě osoby, která spáchala méně závažný TČ. V ostatních případech, o kterých bylo v tomto rozsudku pojednáváno, se o nezákonné

---

¹⁰⁴ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. prosince 2015, č. j. 9 A 92/2012 – 45.

¹⁰⁵ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. dubna 2016, č. j. 3 A 86/2013 – 99, bod 8.

¹⁰⁶ Tamtéž, bod 10.

uchovávání osobních údajů nejednalo, jelikož šlo o osoby, které byly pravomocně odsouzené k trestu odnětí svobody pro úmyslný TČ.

Soud proto žalobě vyhověl a k návrhu předložit věc ÚS se vyjádřil tak, že „*zákonná ustanovení není na místě z právního řádu odstraňovat, ale že je bez vážnějších problémů lze ústavně konformně vyložit*“¹⁰⁷, a proto tomuto návrhu nevyhověl.

Tento rozsudek je citován v rozhodnutí ÚOOÚ.¹⁰⁸ Dle mého názoru není vždy uchování osobních údajů osob, vůči kterým bylo trestní stíhání zastaveno, nezákonné, jelikož v některých případech muselo být trestní stíhání zastaveno, přestože čin jinak trestný prokazatelně spáchal obviněný (např. z důvodu nepřičetnosti), jak je uvedeno výše.

Rozsudkem MS v Praze ze dne 2. 12. 2015, č. j. 9 A 92/2012 – 45 soud rozhodl o žalobě FO proti rozhodnutí Policejního prezidia ČR, kterým nebylo vyhověno žádosti o to, aby došlo k likvidaci žalobcových osobních údajů, které byly získány v trestním řízení a evidované v informačních systémech PČR.

Soud rozhodl tak, že žalobu zamítl. Citujme právní větu z tohoto rozsudku: „*k oprávnění Policie ČR uchovávat osobní informace, jimiž jsou daktyloskopické a genetické údaje pachatelů trestných činů, po dobu „nezbytně nutnou k účelu jejich zpracování“ dle § 87 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, postačuje zjištění, že pachatel dosud nebyl pravomocně odsouzen, a úvaha, vycházející ze vztahu pachatele k vlastnímu protiprávnímu jednání ve formě úmyslu, který ztěžuje předpoklad, že se pachatel nedopustí dalšího porušení zákona.*“¹⁰⁹

2. 1. 2. Nejvyšší správní soud

NSS se ve svém rozhodnutí ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40 zabýval podanou kasační stížností ÚOOÚ proti rozsudku MS v Praze ze dne 10. 9. 2013, č. j. 10 A 30/2010 – 67, kterým bylo rozhodnutí žalovaného (ÚOOÚ) zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení, přičemž soud své rozhodnutí zdůvodnil tak, že „*policie v daném případě využila zákonem založené oprávnění, aby mohla dostát splnění svých povinností při předcházení, odhalování, vyšetřování trestných činů a stíhání pachatelů a že vůči subjektu*

¹⁰⁷ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. dubna 2016, č. j. 3 A 86/2013 – 99, bod 52.

¹⁰⁸ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů, ze dne 25. května 2016, č. j. UOOÚ – 01001/16 – 21.

¹⁰⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. prosince 2015, č. j. 9 A 92/2012 – 45, právní věta.

údajů šlo o zásah ospravedlnitelný a přiměřený vzhledem k cíli, jímž je ochrana práv a svobod jiných, jako obecný úkol policie“¹¹⁰.

ÚOOÚ kasační stížnost odůvodnil tak, „že není správný závěr soudu o tom, že není opodstatněné zpochybňování samostatného důvodu zřízení Národní databáze DNA“¹¹¹, jelikož k jejímu zřízení neexistovala žádná opora v zákoně. Soud měl podat návrh ÚS na zrušení ustanovení zákona, regulující pořizování a vedení ND DNA pro neurčitost, jelikož právní úprava v tomto zákoně není dostatečná pro vytvoření policejní databáze. Policejní databáze tak reguluje nikoli moc zákonodárná, ale moc výkonná, což je nepřipustné.

NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, protože argumentace ÚOOÚ týkající se nezákonnosti ND DNA nebyla v řízení před MS v Praze použita. A také dospěl k závěru, že odůvodnění rozhodnutí MS v Praze je v pořádku. Z tohoto důvodu soud dospěl k zamítnutí kasační stížnosti.

Na tento rozsudek bylo odkazováno v článku uvedeném v časopisu Právní rozhledy¹¹², kde bylo k tomuto rozsudku uvedeno, že rozsudek podporuje zachování stávajícího stavu, co se týče otázky přijetí speciálního zákona o DNA.

Rozhodnutím NSS ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017 – 93 soud kasační stížnosti, podané stěžovatelem Š. M. proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 12. 2016, č. j. 10 A 21/2016 – 78 vyhověl.

NSS v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že přestože existuje zákonná podmínka pro provedení identifikačních úkonů, je nutno zvážit proporcionalitu tohoto provedení s ohledem na okolnosti každého případu. NSS uvádí, že v rámci zvažování proporcionality by se měla zohlednit především dosavadní trestná činnost a závažnost trestné činnosti, na základě níž by mělo dojít k provedení identifikačního úkonu.

2. 1. 3. Ústavní soud

Nález **Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011** se sice zabýval kvalitou zákona o odposlechu, ovšem vzhledem k tomu, že dle ESLP musí být zákon upravující sběr a uchovávání osobních údajů podobně kvalitní jako zákon upravující tajné sledování, což je zákon týkající se odposlechu, tak jsme se rozhodli tento náález zařadit mezi relevantní judikaturu. Některé relevantní věty tohoto

¹¹⁰ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. září 2013, č. j. 10 A 30/2010 – 67, bod 97.

¹¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40, bod 6.

¹¹² Redakce Právních rozhledů, Poslanecká sněmovna: Návrh skupiny poslanců na vydání zákona o ochraně práv osob při nakládání s genetickými vzorky a profily v souvislosti s prováděním forenzní analýzy DNA (zákon o DNA), *Právní rozhledy*, 2016, č. 2, s. II.

nálezu byly již uvedeny v této práci výše, proto ve zbytku k tomuto nálezu odkazují na kapitulu 1. 1. 1. Právo na informační sebeurčení.

V nálezu **II. ÚS 2964/12 ze dne 9. 12. 2014**, soud posuzoval ústavnost zásahu do soukromého života osob, které byly povinny podrobit se odběru genetického materiálu (DNA) za účelem popření otcovství.

Soud zde hodnotil přípustnost tohoto zásahu, přičemž vymezil podmínky přípustnosti zásahu. Dle soudu je podmínkou pro přípustnost zásahu do soukromého života odběrem genetického materiálu existence ústavně aprobovaného důvodu. Ústavně aprobovaným důvodem je dle soudu ochrana základního práva jiné osoby, což v tomto případě, jak soud dovodil, byla ochrana soukromého a rodinného života osoby, která chce popřít své otcovství vzhledem k důvodné pochybnosti.

Další, soudem vymezené podmínky jsou: k zásahu musí dojít na základě zákona, v mezích tohoto zákona a přiměřenost tohoto zásahu. Přiměřenost neboli proporcionalita se dle soudu hodnotí v rámci několika kroků, kterými jsou test vhodnosti, test potřebnosti a vážení v kolizi stojících hodnot, neboli proporcionalita v užším smyslu.

Ke stanovisku **Pl. ÚS- st. 30/10 ze dne 30. 11. 2010**, uvedla odlišné stanovisko soudkyně Eliška Wagnerová. Vyjadřuje se zde k § 114 t. ř., kde je taktéž vymezen odběr vzorku DNA, ovšem na rozdíl od zákona o PČR zde dochází k odběru vzorku DNA v souvislosti s vyšetřováním konkrétního TČ a nikoli za účelem budoucí identifikace.

Dle Wagnerové je zásadní pro posouzení odůvodněnosti zásahu do práva na informační sebeurčení „*míra důvodnosti podezření dotčené osoby ze spáchání trestného činu*“¹¹³ a dále je důležitá závažnost trestné činnosti.

Z hlediska proporcionality je podstatné postavení osoby v řízení, jelikož dle Wagnerové je odběr vzorku DNA proporcionalní u obviněného, pokud není obviněn z TČ menší závažnosti. Naopak neproporcionalní je odběr vzorku DNA u podezřelého.

V nálezu **III. ÚS 309/16 ze dne 9. 10. 2018**, se ÚS zabýval odběrem moči, která je taktéž biologickým materiálem.

ÚS v tomto nálezu provedl test proporcionality. V tomto testu se dostal pouze k prvnímu kroku, jelikož zde posuzované z hlediska prvního kroku neobstálo. Posuzoval tedy pouze

---

¹¹³ Stanovisko Pléna Ústavního soudu ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. Pl. ÚS-st. 30/10, odlišné stanovisko soudkyně Elišky Wagnerové, bod 5.

vhodnost omezení ústavního práva. ÚS v tomto kroku uvedl, že „*potřebným je jedině takový zásah do základních práv, který nelze nahradit prostředkem, jež by při vynaložení srovnatelného úsilí dosahoval zvoleného legitimního cíle se stejnou účinností a který by zároveň byl šetrnějším k dotčenému základnímu právu*“¹¹⁴.

Soud ve svém nálezu taktéž uvedl, že díky příkazu proporcionality omezení základních práv a svobod nemůže stát taková práva omezit, pokud pro to není legitimní důvod a právní titul.

2. 2. Judikatura ESLP

Nejznámějším rozhodnutím, týkajícím se odběru a uchovávání DNA, je bezpochyby rozsudek **S. a Marper proti Spojenému království ze dne 4. 12. 2008**, č. stížností 30562/04 a 30566/04.

Oba stěžovatelé ve vnitrostátním řízení žádali, aby policie zničila otisky prstů a vzorky DNA, které jim byly odebrány. Vůči jednomu ze stěžovatelů bylo totiž zastaveno trestní stíhání a druhý stěžovatel byl zproštěn obvinění. To ovšem policie odmítla. Stěžovatelé podali žádost správnímu soudu o přezkum, tento ovšem žádost zamítl. Odvolací soud zamítnutí žádosti potvrdil. V rozhodnutí o odvolání bylo řečeno mimo jiné to, že z otisků prstů a vzorků DNA je možné zjistit málo informací týkajících se osobního charakteru subjektu údajů. Jeden z rozhodujících soudců (Lord Justice Sedley) s rozhodnutím o odvolání nesouhlasil a vyjádřil se, že policie měla údaje zlikvidovat, v případě, že byl subjekt údajů zproštěn obvinění.

Dle stěžovatelů došlo uchováváním jejich otisků prstů, buněčných vzorků a genetických profilů, ke kterému došlo na základě zákona o policii, k porušení čl. 8 Úmluvy, a tento zásah není ospravedlnitelný ani dle odst. 2 tohoto článku. Tento zásah je dle stěžovatelů o to větší v tom, že buněčné vzorky obsahují genetické informace.

Stěžovatelé se k cílům, pro které jsou vzorky a profily DNA uchovávány (tedy např. předcházení a odhalování trestné činnosti), vyjádřili tak, že jsou tyto cíle vágní a zneužitelné. Uchovávané vzorky a profily DNA jsou dle stěžovatelů snadno zneužitelné z důvodu nedostatečnosti procesních záruk. Konkrétně poukázal na to, že složky národní databáze policie byly přístupné kromě policie celkem 56 dalším subjektům. Mezi tyto subjekty, jimiž byly tyto složky přístupné, patřily také soukromé subjekty.

---

¹¹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 9. října 2018, sp. zn. III. ÚS 309/16, bod 30.

Stěžovatelé byli toho názoru, že časově neomezené uchovávání otisků prstů, buněčných vzorků a profilů DNA není nezbytné v demokratické společnosti.

Stěžovatelé taktéž kritizovali, že při uchovávání otisků prstů, buněčných vzorků a profilů DNA není rozlišován druh TČ, a že zde není žádná možnost kontroly nezávislým orgánem, která by se týkala rozhodnutí o uchovávání tohoto materiálu.

Vláda se ve věci vyjádřila tak, že zásah do práva na soukromý život, v podobě uchovávání již zmíněných materiálů, byl v souladu s čl. 8 odst. 2 Úmluvy. Tento zásah byl také v souladu se zákonem o policii, je nezbytný a přiměřený legitimním cílům, kterými jsou mimo jiné ochrana pořádku a předcházení zločinnosti.

Důvodem, proč byly uchovávány údaje v databázi, přestože byly osoby zproštěny obvinění či vůči nim bylo zastaveno trestní stíhání, bylo to, že by mohly v budoucnosti být využity pro předcházení a odhalování trestné činnosti.

Mimo jiné bylo vládou řečeno, že profil DNA neobsahuje nežádoucí informaci, týkající se subjektů údajů, a dále, že k identifikaci osoby by došlo, pouze pokud by došlo ke shodě jejího profilu DNA se vzorkem DNA, který byl zajištěn na místě, kde byl spáchán TČ.

Dle soudu buněčné vzorky obsahují citlivé informace o jednotlivci, např. týkající se jeho zdraví či genetický kód, proto už samotné uchovávání buněčných vzorků zasahuje do práva na soukromý život dle čl. 8 Úmluvy. Profily DNA už neobsahují tolik citlivých informací jako buněčné vzorky, jelikož se jedná o kód či sled čísel, ovšem i tyto obsahují některé citlivé údaje (např. o etnickém původu), proto i jejich uchovávání zasahuje do práva na soukromý život dle čl. 8 Úmluvy.

Dle soudu je určité opatření souladné se zákonem v případě, že má opatření základ v národním právu a je souladné se zásadou právního státu, což znamená dostupnost a předvídatelnost zákona (konkrétně zákon musí dostatečně chránit proti svévoli a jasně definovat rozsah a způsob výkonu pravomocí jednotlivými orgány).

Dle soudu ustanovení zákona o policii, upravující uchovávání vzorků, není dostatečně přesné. Účel předcházení a odhalování zločinnosti, za kterým jsou vzorky uchovávány, je sice legitimním cílem, ovšem v zákoně je tento účel vymezen velmi obecně. Soud uvádí, že *„je nezbytné stanovit jasná a detailní pravidla upravující rozsah a použití opatření a ukládat minimální požadavky obsahující zejména délku, uložení, použití, přístup třetích osob, procedury vedoucí k ochraně celistvosti a důvěrnosti údajů a procedury jejich ničení, a to*

*způsobem, aby jednotlivci disponovali dostatečnými zárukami proti riziku zneužití a svévole“.*¹¹⁵

Dle soudu musí vnitrostátní právní úprava v oblasti ochrany osobních údajů zaručit, že bude zamezeno zneužití osobních údajů, obzvláště těch, které jsou automaticky zpracovány pro policejní účely, a tím více těch, které jsou obzvláště citlivé. Mezi ně patří právě DNA, jelikož obsahuje genetické informace o osobě. Musí být zajištěno, že uchování údajů je relevantní k dosažení cíle, a to po celou dobu jejich uchovávání.

Soud v konkrétním případě posuzoval, zda uchovávání osobních údajů stěžovatelů, kteří nebyli odsouzeni za TČ, je v souladu s čl. 8 odst. 2 Úmluvy.

Soud porovnával praxi členských států Rady Evropy a dospěl k tomu, že ve většině členských zemí se buněčné vzorky neodebírají osobám, které jsou podezřelé ze spáchání jakéhokoli TČ, ale pouze těm, které jsou podezřelé ze spáchání TČ určité závažnosti.

Co se týče likvidace buněčných vzorků a genetických profilů, většina členských zemí tyto likviduje v případě zproštění obvinění či zastavení trestního stíhání osoby buď okamžitě, nebo po určené době. Takováto praxe je v souladu s doporučením výboru ministrů.

Naopak právní úprava Spojeného království (s výjimkou Skotska), jako jediná z právních úprav členských států Rady Evropy, těmto požadavkům nevyhovuje, jelikož povoluje uchovávání údajů všech osob podezřelých ze spáchání jakéhokoli TČ, který se zapisuje do policejního rejstříku, a nadto je toto uchovávání časově neomezené, pro subjekty údajů je složité dosáhnout vymazání těchto údajů v databázi a nad tímto uchováváním není vykonávána nezávislá kontrola.

Soud byl toho názoru, že je třeba vyvažovat zájem na odhalování trestné činnosti se zájmem na ochranu soukromého života, a s ohledem na shodnou praxi ostatních členských států Rady Evropy, není praxe přijatá dle právní úpravy Spojeného království souladná s požadavky na vyvažování těchto dvou zájmů.

Soud uvedl, že stupeň zásahu do práva na soukromý život se odvíjí od kategorie uchovávaných osobních údajů. Největším zásahem je uchovávání buněčných vzorků, jelikož v těchto vzorcích jsou obsaženy genetické informace o zdravotním stavu osoby.

---

¹¹⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. prosince 2008, S. a Marper proti Spojenému království, č. stížností 30562/04 a 30566/04, bod 99.

Soud zkoumal, jestli byly k neomezenému uchovávání údajů neodsouzených osob dostatečné důvody. Soud sice uznal, že toto pomohlo při odhalování a předcházení trestné činnosti, ovšem je otázkou, zda je to přiměřené a jsou tím dostatečně vyváženy zájmy (zájem na odhalování trestné činnosti oproti zájmu na soukromý život).

Dle soudu není v pořádku, že s osobami, které byly nakonec zproštěny obvinění či nebyly odsouzeny nebo bylo vůči nim zastaveno trestní stíhání, je díky této databázi zacházeno z hlediska uchovávání osobních údajů, a tedy zásahu do práva na soukromý život, stejně jako s osobami, které byly odsouzené. To by bylo možné pouze ve výjimečných a dostatečně odůvodněných případech, což v tomto konkrétním případě splněno nebylo.

Soud taktéž poukazoval na ustanovení zákona o policii, kde je stanovena povinnost zlikvidovat vzorky DNA na žádost osob, kterým byly vzorky dobrovolně odebrány.

Soud tedy dospěl k závěru, že praxí, prováděnou na základě právní úpravy Spojeným královstvím, nejsou dostatečně vyváženy výše zmíněné zájmy. Zásah do práva na soukromí tedy nebyl přiměřený a nebyl nezbytný v demokratické společnosti. Soud proto konstatoval, že byl porušen čl. 8 Úmluvy.

Další rozsudek ESLP, který se zabýval touto problematikou, je rozsudek **Aycauger proti Francii ze dne 22. 6. 2017**, č. 8806/12.

Soud v tomto případě dospěl k závěru, že došlo k zásahu do práva na soukromý život, že tento zásah byl souladný se zákonem, a že jím byl sledován legitimní cíl předcházení zločinnosti, ovšem přesto byl porušen čl. 8 Úmluvy, jelikož nebyl dostatečně vyvážen zájem na předcházení zločinnosti oproti zájmu na ochranu soukromého života.

Své rozhodnutí odůvodnil tak, že právní úprava Francie umožňuje odebrat osobě biologický materiál bez ohledu na druh TČ, tento materiál je uchováván po dobu maximálně 40 let, což je celkem dlouhá doba, a nadto není v právní úpravě zakotvena možnost subjektu údajů podat žádost o likvidaci těchto údajů z databáze.¹¹⁶

---

¹¹⁶ Autor nedohledán. *Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Rozsudek ze dne 22. června 2017 ve věci č. 8806/12 – Aycauger proti Francii*. Datum nedohledáno [online]. eslp.justice.cz [cit. 6. 4. 2020]. Dostupné na [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/1A06A7009023B36AC12581E90038FC9D/\\$file/Aycaguer%20proti%20Francii_annotace.pdf?open&](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/1A06A7009023B36AC12581E90038FC9D/$file/Aycaguer%20proti%20Francii_annotace.pdf?open&).

Rozsudek ESLP **W. proti Nizozemsku ze dne 20. 1. 2009**, č. 20689/08 se taktéž zabýval problematikou odběru a uchovávání DNA, ovšem v tomto případě ESLP rozhodl jinak než v případě rozsudku S. a Marper.

V tomto případě totiž došlo k odsouzení stěžovatele. Dalším odůvodněním rozhodnutí bylo to, že právní úprava Nizozemska umožňovala odebrání biologického materiálu pouze osobě, která byla usvědčena z TČ, který byl určitého stupně závažnosti. Taktéž doba uchovávání byla nizozemskou právní úpravou striktně upravena na určitou dobu, která se odvíjela od maximální výše trestu, kterou je možné za ten který TČ uložit. Důvodem pro takové rozhodnutí soudu bylo taktéž to, že vzorky byly uchovávány anonymně a zakódovaně.¹¹⁷

Rozsudky ESLP **Amann proti Švýcarsku ze dne 16. 2. 2000**, č. 27798/95 a **Rotaru proti Rumunsku ze dne 4. 5. 2000**, č. 28341/95 se sice nezabývaly problematikou uchovávání vzorků a profilů DNA, ale zabývaly se problematikou uchovávání jiných osobních údajů v národních databázích a evidencích.

V obou případech ESLP konstatoval porušení čl. 8 Úmluvy, a to mimo jiné z důvodu, že právo, které nejasně uvádí “*rozsah a podmínky výkonu posuzovací pravomoci státních orgánů v dané oblasti*”¹¹⁸, nesplňuje podmínku dostatečné kvality zákona, a proto nemůže být zásah do práva na soukromý život v souladu se zákonem.

---

¹¹⁷ KRATOCHVÍL, Jan. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...* [cit. 4. 4. 2020].

¹¹⁸ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. února 2000, Amann proti Švýcarsku, č. 27798/95, odst. 40.

3. Posouzení ústavní konformity právní úpravy

3. 1. Základní principy fungování Národní databáze DNA

ND DNA v ČR existuje od r. 2002. Databáze vznikla dle závazného pokynu policejního prezidenta č. 88/2002, k naplňování, provozování a využívání Národní databáze DNA.¹¹⁹

Zákon o PČR výslovně databázi DNA neupravuje¹²⁰, databáze je upravena závazným pokynem policejního prezidenta č. 275/2016, o identifikačních úkonech, který je interním předpisem (dále jen pokyn).¹²¹

3. 1. 1. Identifikační genetika

Nejprve se velmi krátce zmíním o identifikační genetice. Jedná se o samostatný obor kriminalistické biologie. Objektem zkoumání této vědy je právě DNA. Poprvé byla analýza DNA použita v kriminalistice v 80. letech 20. století ve Velké Británii.¹²² Analýzu DNA je možné řadit mezi biometrické identifikační metody.¹²³

3. 1. 2. Informační systémy v ND DNA

ND je kriminalistickou databází, v níž jsou evidovány vzorky a profily DNA. ND obsahuje celkem čtyři informační systémy.¹²⁴ V čl. 58 pokynu jsou uvedeny potřeby, pro které jsou tři ze čtyř systémů provozovány. Jednou z potřeb je zjišťování pachatelů TČ a konání vyšetřování o TČ.

První výše řečený systém se nazývá FODAGEN. V něm jsou obsaženy osobní údaje osob, kterým bylo DNA odebráno. Systém FODAGEN jako jediný ze systémů spravuje Úřad služby kriminální policie a vyšetřování. Zbývající tři systémy spadají pod Kriminalistický ústav Praha.¹²⁵

---

¹¹⁹ VESELÁ, Hana. *Odebrání vzorků DNA, nakládání s nimi a následná identifikace osob*. Srovnávací studie č. 5. 286. Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, 2009 [online]. psp.cz [cit. 26. 4. 2020]. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53957>.

¹²⁰ Ovšem existuje názor, že na základě systematického výkladu hlavy X zákona o PČR zákonodárce předpokládal existenci databáze DNA na základě § 65 zákona o PČR (KOŽINA, Jiří. *Identifikační genetika v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 82.).

¹²¹ MARTONÍK, Juraj. *Ještě k právní úpravě zpracování DNA...*, s. 256.

¹²² KOŽINA, Jiří. *Identifikační genetika v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 6.

¹²³ RAK, Roman (ed). *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*. 1. vydání. Praha: Grada, 2008, s. 107 – 108.

¹²⁴ VOBOŘIL, Jan, FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...* [cit. 25. 2. 2020].

¹²⁵ Tamtéž

Další systém, jenž bychom chtěli zmínit, je systém CODIS, který pochází z USA a je používán i v dalších zemích světa (např. v Nizozemsku či Itálii¹²⁶). Tímto systémem jsou profily DNA zpracovávány a vzájemně porovnávány.¹²⁷

Třetím systémem je INFO DNA. Tento systém uchovává informace týkající se laboratorního zpracování vzorku DNA. Obsahuje např. kategorie vzorků či proces analýzy DNA.¹²⁸

Posledním systémem je SHODA, která *“obsahuje množiny jedinečných kódů vzorků biologického materiálu, u nichž byla v systému CODIS konstatována shoda profilů”*.¹²⁹

3. 1. 3. Okruh osob, jejichž vzorky jsou odebírány a zpracovávány

V čl. 3 pokynu jsou uvedeny podmínky, za kterých se může vyžadovat provádění identifikačních úkonů u zájmových osob. Kdo tvoří kategorii zájmových osob, vymezuje čl. 2, písm. c) (spadá do ní prověřovaná osoba¹³⁰, dále obviněný, podezřelý, odsouzený, osoba, které bylo uloženo ochranné léčení, osoba s omezenou svéprávností, osoba neznámé totožnosti, mrtvola neznámé totožnosti, eliminační osoba a osoba se zneužitou identitou). Podmínky pro provádění identifikačních úkonů budou dále vymezeny pouze vůči některým osobám.

U prověřovaného je podmínkou pro odběr biologického materiálu to, že *“byly v daném případě v souvislosti s trestním řízením zajištěny kriminalistické stopy druhu odpovídajícího vyžadovanému identifikačnímu úkonu”*.¹³¹

V případě obviněného, podezřelého, odsouzeného, osoby, které bylo uloženo ochranné léčení, či u osoby s omezenou svéprávností, je podmínkou účel *“předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti”*¹³²

Dle čl. 11 odst. 1 pokynu, odběr biologického materiálu u zájmové osoby proběhne, pokud profil DNA zájmové osoby již není v databázi DNA, nebo v případě, že v ní sice již je,

---

¹²⁶ RAK, Roman (ed). *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*. 1. vydání. Praha: Grada, 2008, s. 548.

¹²⁷ VOBOŘIL, Jan, FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...* [cit. 25. 2. 2020].

¹²⁸ Tamtéž

¹²⁹ Tamtéž, s. 20.

¹³⁰ Provedení identifikačních úkonů je třeba k tomu, aby byly objasněny a prověřeny skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že byl spáchán TČ.

¹³¹ Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016, čl. 3 písm. a)

¹³² Tamtéž, čl. 3 písm. b)

ale je zde podezření, že zájmová osoba zneužívá totožnost jiné osoby, nebo že využívá smyšlené totožnosti.

V systému CODIS jsou zpracovávány profily DNA osob prověřovaných v souvislosti s úmyslným TČ, obviněných, podezřelých, odsouzených, osob, kterým bylo uloženo ochranné léčení či osob s omezenou svéprávností a dalších zájmových osob.¹³³

V systému INFO DNA jsou zpracovávány tyto údaje: jméno a příjmení, datum narození, koncovka rodného čísla a pohlaví zájmové osoby.¹³⁴

Zpracování osobních údajů zájmových osob v těchto a v dalších systémech probíhá za podmínek, které jsou stanoveny zákonem o PČR.¹³⁵

3. 1. 4. Zpracovávání a likvidace vzorku a profilu DNA

Po provedení identifikačních úkonů musí být údaje o provedení identifikačního úkonu vloženy do systému FODAGEN. Do tohoto systému jsou poté zaznamenány i informace o vyřazení biologického materiálu. V případě prověřovaného se tak stane pouze tehdy, je-li osoba prověřována v souvislosti s úmyslným TČ.¹³⁶

Likvidace vzorku DNA osobě, vymezené v čl. 59 odst. 1 písm. a) pokynu, je upravena v části 9 pokynu.

Pokud byl odebraný biologický materiál využitý ke stanovení profilu DNA, bude vzorek DNA zlikvidován do 1 roku po zpracování. Pokud ke stanovení profilu DNA využit nebyl, bude uchováván 5 let od doručení znaleckému pracovišti a zlikvidován bude do konce března následujícího roku po roce, ve kterém uplynula uschovací lhůta.¹³⁷

U osoby prověřované v souvislosti s TČ spáchaným z nedbalosti, se likvidace vzorku DNA odvíjí od konkrétních podmínek. Za prvé, děje se tak nejpozději ve chvíli, kdy je uzavřen trestní spis, dále bez zbytečného odkladu po zpracování biologického materiálu, nebo do 1 roku po zpracování materiálu.¹³⁸

Podmínky potřebnosti dalšího zpracování osobních údajů a jejich likvidace jsou upraveny v čl. 75 an. pokynu. Tím, kdo prověřuje potřebnost dalšího zpracování osobních údajů

---

¹³³ Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ Tamtéž

¹³⁷ Tamtéž

¹³⁸ Tamtéž

obviněných a podezřelých, je správce. Správcem je buď Úřad služby kriminální policie a vyšetřování, nebo Ředitelství služby cizinecké policie.¹³⁹

V případě osob prověřovaných v souvislosti s úmyslným TČ, obviněných a podezřelých je prověřována potřeba dalšího zpracování jejich údajů např. pro stíhání TČ. Pokud byly tyto osoby v minulosti pravomocně odsouzeny pro úmyslný TČ, či jsou v jiném trestním řízení, které je vedeno pro úmyslný TČ, osobou obviněnou či podezřelou, je automaticky považováno zpracování jejich osobních údajů za potřebné, aniž by byla prověřována skutečná potřeba dalšího zpracování jejich údajů. Údaje těchto osob se uchovávají do 100 let jejich věku, přičemž u druhé skupiny osob se opět prověřuje potřeba zpracování jejich údajů na základě rozhodnutí, kterým bylo pravomocně ukončeno trestní řízení.¹⁴⁰

Lhůta pro uchovávání údajů zájmových osob se odvíjí od účelu, pro který byly údaje pořízeny. Dále bude pojednáno pouze o likvidaci údajů prověřovaných v souvislosti s úmyslným TČ, obviněných, podezřelých, odsouzených, osob s uloženým ochranným léčením a osob s omezenou svéprávností.¹⁴¹

U osob prověřovaných, obviněných a podezřelých je postup následující. Pokud dojde např. k tomu, že bylo zrušeno usnesení o zahájení trestního stíhání pro úmyslný TČ, nebo tomu, že byl původně úmyslný TČ překvalifikován na nedbalostní TČ, tak bude, podle přehledu rozhodnutí z přílohy č. 7 k pokynu, rozhodnuto, zda dojde k likvidaci osobních údajů, nebo k jejich dalšímu zpracování. Pokud má dle přehledu rozhodnutí dojít k likvidaci údajů, bude prověřeno, zda u osob není důvod pro další zpracování. V případě, že není, dojde k likvidaci údajů. V případě, že je, nastaví se lhůta, uvedená v čl. 75 odst. 6. Pokud mají dle přehledu rozhodnutí být údaje dále zpracovávány, bude lhůta pro uschování údajů činit dobu do 100 let věku. O tomto rozhoduje tzv. pracoviště pověřené prověřováním údajů, což je Úřad služby kriminální policie a vyšetřování.¹⁴²

Lhůta pro uschování údajů odsouzených, osob s uloženým ochranným léčením a osob s omezenou svéprávností je do 100 let věku.¹⁴³

Ve zde citované analýze právní úpravy¹⁴⁴ a praxe využívání DNA v sektoru policie je uvedeno, že doba uchovávání a proces likvidace profilu v databázi se odvíjí od postavení

---

¹³⁹ Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016

¹⁴⁰ Tamtéž

¹⁴¹ Tamtéž

¹⁴² Tamtéž

¹⁴³ Tamtéž

¹⁴⁴ VOBOŘIL, Jan, FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...* [cit. 25. 2. 2020].

subjektu údajů. Dle mého názoru se ovšem uchovávání a likvidace profilu odvíjí především od subjektivní stránky TČ, kterého se subjekt údajů dopustil či měl dopustit a taktéž dle toho, zda je uchovávání nadále potřebné pro dosažení účelu, jímž je plnění úkolů PČR.

Kromě toho, že k likvidaci by mělo dojít tehdy, pokud se zjistí, že subjekt údajů nespáchal úmyslný TČ, či je zrušeno usnesení o zahájení trestního stíhání, což se skutečně odvíjí od postavení subjektu údajů, mělo by dále k likvidaci údajů dojít v případě, že dojde k překvalifikování TČ z úmyslného na nedbalostní. Především ovšem v případě, kdy bude např. vůči osobě zastaveno trestní stíhání a následně se zjistí, že tato osoba byla dříve odsouzena pro spáchání úmyslného TČ, nebo je v současné době trestně stíhána pro spáchání jiného úmyslného TČ, nedojde k likvidaci údajů této osoby z databáze.¹⁴⁵

3. 1. 5. Vzorek DNA vs. profil DNA

Vzorek DNA je vzorkem biologického materiálu, který je osobě odebírán za účelem stanovení profilu DNA.¹⁴⁶

Profil DNA je stanoven analýzou vzorku DNA.¹⁴⁷ Dle pokynu policejního prezidenta č. 275/2016 je profilem DNA „*alfanumerický kód, který představuje soubor identifikačních znaků nekódující části analyzovaného vzorku DNA (konkrétní vyjádření molekulární struktury na různých místech DNA), přičemž nekódujícími částmi DNA jsou takové oblasti chromozomu, o kterých není známo, že by určovaly jakékoliv strukturní nebo funkční vlastnosti organismu, vyjma pohlaví*“.¹⁴⁸

3. 1. 6. Předávání osobních údajů

Předávání je upraveno čl. 12 pokynu. V případě předávání profilu DNA osoby se o tomto profilu (na žádost soudu za účelem vydání evropského zatýkacího rozkazu nebo provedení opatření k vyžádání osoby z cizího státu) poskytuje pouze informace, že ho má policie k dispozici.

Dále je dle čl. 12 pokynu možné poskytnout profil v rámci mezinárodní policejní spolupráce na základě odůvodněné žádosti, nebo pro účely občanskoprávních řízení, o čemž rozhoduje správce.

---

¹⁴⁵ VOBOŘIL, Jan, FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...* [cit. 25. 2. 2020].

¹⁴⁶ Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016

¹⁴⁷ Tamtéž

¹⁴⁸ Tamtéž, čl. 2, písm. b)

3. 1. 7. Ochrana před zneužitím

Přístup do systému CODIS je povolen jen z pracovních stanic, které jsou připojeny pouze k samostatné datové síti. K posledním dvěma systémům je možné se připojit jak z pracovních stanic, tak i ze stanic, které jsou připojené k síti intranet.¹⁴⁹

Přístup do systémů databáze je povolen jen oprávněným osobám. Přístupy do systémů CODIS a SHODA jsou evidovány.¹⁵⁰

3. 2. Kvalita právní úpravy

Jak již bylo zmíněno, pravidla upravující odběr, uchovávání a likvidaci DNA jsou stanoveny v zákoně o PČR a v interním předpisu PČR, ve kterém jsou upravena i pravidla týkající se databáze DNA.

Problematika osobních údajů a jejich odběru je dále upravena v t. ř., (zde jde ovšem o odběr vzorků v souvislosti s konkrétním trestním řízením), v zákoně o GIBS či v zákoně o ZOÚ.

Kvalitu právní úpravy budeme zkoumat pouze ve vztahu k ustanovením zákona o PČR. Ustanovení v zákoně o PČR, zabývající se zpracováváním informací a údajů, se nachází v hlavě desáté tohoto zákona. Nejpodstatnější pro tuto problematiku jsou § 60, § 65, §§ 78 – 82 a §§ 87 – 88b.

Jak již bylo řečeno, dle konstantní judikatury ESLP je v rámci testu legality zkoumána kvalita právního předpisu, o který se opírá tvrzený zásah do základního práva.¹⁵¹

To, co se v rámci kvality právního předpisu zkoumá především, je dostatečná přístupnost právního předpisu a jeho předvídatelnost (tedy dostatečně přesná formulace právního předpisu).¹⁵²

Dle ESLP není splněna podmínka přístupnosti právního předpisu, pokud pravomoci policie v rámci nakládání s osobami, které jsou pod vlivem alkoholu a narušují veřejný pořádek, nemají stanovený přesný rámec pomocí zákona či judikatury, ale pouze pomocí vnitřních předpisů, nedostatečně přístupných pro veřejnost.¹⁵³

---

¹⁴⁹ Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016

¹⁵⁰ Tamtéž

¹⁵¹ KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...* [cit. 4. 4. 2020].

¹⁵² Tamtéž

¹⁵³ KMEC, Jiří. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech*. 1. vydání. *Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012 [online]. beck-online.cz [cit. 4. 4. 2020]. <Dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgjpwk5tlgy&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

Je třeba říci, že ESLP pod pojem “zákon”, jehož kvalitu v rámci testu legality zkoumá, řadí jak zákonné právní předpisy, tak i podzákonné právní předpisy, stejně tak i vyhlášky profesních komor v rámci jejich samosprávné působnosti, či věstníky vydané rektorem univerzity.¹⁵⁴

Dalším požadavkem, který je kladen na právní úpravu, je např. poskytnutí dostatečných záruk vedoucích k tomu, aby veřejná moc nemohla svévolně zasahovat do práv, která chrání Úmluva. Právní předpisy musí přesně a jasně vymezit rozsah volnosti uvážení a způsob výkonu pravomoci.¹⁵⁵

Zatímco někteří autoři jsou toho názoru, že právní úprava, týkající se odběru a uchování vzorků DNA, je nedostatečná (Martoník¹⁵⁶, Vobořil a Ferfecki¹⁵⁷), nalezneme i autory, kteří jsou opačného názoru (Jamborová, Šmíd¹⁵⁸).

Podle Kožiny¹⁵⁹ by tato právní úprava měla stanovovat způsob a rozsah zásahu využitím identifikační genetiky do práv osob, a taktéž stanovit podmínky přípustnosti takového zásahu, aby bylo ušetřeno základních práv a svobod. Konkrétně by měla být vymezena pravidla, dle kterých lze identifikační DNA profily osob shromáždit, využít a likvidovat.

3. 2. 1. Rozbor ustanovení zákona o PČR

Ustanovení, jež by přímo zakotvovala uchování vzorků a profilů DNA v databázi, v zákoně o PČR nenalezneme. Nejblíže o zpracování, do něž lze zařadit taktéž uchování, pojednává § 60, který hovoří o zpracování informací, včetně osobních údajů. Nehovoří tak konkrétně o vzorcích a profilech DNA, avšak vzhledem k tomu, že vzorky a profily DNA patří mezi osobní údaje, můžeme dovodit, že se toto ustanovení vztahuje na jejich uchování. V tomto ustanovení je stanoven limit, související se zpracováním osobních údajů v tom ohledu, že je možné informace, včetně osobních údajů zpracovávat v rozsahu, který je nezbytný pro plnění úkolů PČR, a dále jsou zde stanoveny povinnosti, související se zabezpečením zpracovávaných informací a osobních údajů.

---

¹⁵⁴ KOSARĚ, David. In KMEC, Jiří a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...* [cit. 4. 4. 2020].

¹⁵⁵ Tamtéž

¹⁵⁶ MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA..., s. 256.

¹⁵⁷ VOBOŘIL, Jan. FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...* [cit. 25. 2. 2020].

¹⁵⁸ JAMBOROVÁ, Kateřina. ŠMÍD, Michal. *K právní úpravě zpracování DNA policií*. Právní rozhledy, č. 23 – 24, 2016, s. 841.

¹⁵⁹ KOŽINA, Jiří. *Id.entifikační genetik v právní praxi...*, s. 51.

Téměř totožný je § 79 odst. 2 téhož zákona. Liší se v tom, že zde je uvedeno, že *“policie může zpracovávat osobních údaje”*¹⁶⁰, oproti § 60 odst. 1, kde je stanoveno, že *“policie zpracovává informace, včetně osobních údajů”*¹⁶¹, a dále v tom, že zde není uveden limit pro zpracování, jako v § 60 odst. 1, ale důvod pro zpracování, kterým je nezbytnost zpracování pro účely uvedené v § 79 odst. 1 zákona o PČR, kterými jsou *“předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech”*.¹⁶²

V zákoně o PČR jsou ovšem zakotvena některá pravidla, týkající se kroku, který předchází uchovávání osobních údajů, a tím je jejich získávání. Ustanovením, které o získávání osobních údajů pojednává, je § 65. Zde je vymezen účel získávání osobních údajů, kterým je budoucí identifikace. Dále je zde vymezen limit získávání osobních údajů, k čemuž může dojít při plnění úkolů PČR. Kromě řečeného je zde vymezen i okruh osob, od kterých mohou být osobní údaje získány. Jedná se celkem o čtyři skupiny osob. Mezi osobní údaje, které jsou takto získávány, patří právě biologické vzorky, jež umožňují získání informací o genetickém vybavení, což jsou vzorky DNA.

V posledním odst. § 65 je stanoven okamžik, kdy by mělo dojít k likvidaci získaných osobních údajů. Tímto okamžikem je fakt, že jejich zpracování již není nezbytné pro zde vymezené účely, které jsou téměř totožné, jako v § 79 odst. 1. § 65 se tak krátce zmiňuje nejen o získávání osobních údajů, ale i o jejich zpracování.

V § 82 odst. 1 zákona o PČR je stanovena povinnost min. jednou za 3 roky prověřit, zda jsou osobní údaje, které jsou zpracovávány pro účely stanovené v § 79 odst. 1 dále potřeba pro plnění úkolů PČR. Není zcela zřejmé, zda spolu § 82 odst. 1 a § 65 odst. 5 souvisí, jelikož dle § 82 odst. 1 musí PČR prověřit potřebu zpracovávání osobních údajů pro účely stanovené dle § 79 odst. 1, a dle § 65 odst. 5 se ověřuje nezbytnost zpracování pro účely stanovené přímo zde, které jsou sice téměř totožné, jako v § 79 odst. 1, ovšem zcela totožné nejsou. Vodítkem pro tezi, že spolu tato ustanovení souvisí by mohlo být, že jak v § 82, tak ani v žádném dalším, který následuje, není uveden důsledek situace, v níž by PČR při prověření potřeby zpracovávání osobních údajů zjistila, že toto zpracovávání již není pro účely dle § 79 odst. 1 potřebné. V § 87

---

¹⁶⁰ Aktuální znění: zákon č. 273/2008 Sb.,..., § 79 odst. 2

¹⁶¹ Tamtéž, § 60 odst. 1

¹⁶² Tamtéž, § 79 odst. 1

je uveden pouze důsledek situace, kdy je zjištěna potřeba osobní údaje nadále zpracovávat pro účely dle § 79 odst. 1. Tímto důsledkem je samozřejmě nevyřazení osobních údajů. Dalo by se tak říci, že v § 65 odst. 5 je uveden důsledek nepotřebnosti zpracovávání osobních údajů. Toto je ovšem dost nesystematické.

To, co by mohlo hovořit proti tvrzení, že spolu ustanovení souvisí je to, že § 65 odst. 5 hovoří o likvidaci osobních údajů, které jsou vymezené v § 65 odst. 1, kdežto § 82 odst. 1 hovoří o osobních údajích obecně. Můžeme tak položit otázku, co by se dělo v případě zjištění nepotřebnosti dalšího zpracování osobních údajů, které nejsou vymezeny v § 65 odst. 1. Na druhou stranu se nabízí otázka, jakým způsobem PČR zjistí, zda je nutné údaje vymezené v § 65 odst. 1 zlikvidovat, pokud by spolu § 65 odst. 5 a § 82 odst. 1 nesouvisely. Otázka prověření potřebnosti dalšího zpracování a likvidace osobních údajů je tedy upravena celkem nejasně a nepřilíš podrobně.

Rádi bychom upozornili taktéž na § 79 odst. 3 zákona o PČR, kde je stanoveno, že „*shromažďovat údaje o rasovém nebo etnickém původu (...) lze pouze tehdy, je-li to nezbytné pro účely šetření konkrétního trestného činu nebo přestupku*“.¹⁶³ V případě, že by bylo možné ze vzorku DNA zjistit informace o etnickém původu osoby¹⁶⁴, znamenalo by to fakt, že shromažďovat vzorky DNA je povoleno jen pro účel šetření konkrétního TČ a nebylo by tak možné shromažďovat tyto vzorky pro účely budoucí identifikace.

3. 2. 2. Požadavky na právní úpravu, týkající se odběru a uchovávání DNA

Pro posouzení ústavní konformity této právní úpravy je třeba říci, které požadavky jsou kladeny na právní úpravu, která zakotvuje odběr a uchovávání DNA takovým způsobem, aby byla dostatečně kvalitní z hlediska přístupnosti a předvídatelnosti.

V rozsudku MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76 soud uvedl, že z důvodu absence konkrétního zákonného vymezení, týkající se správy a evidence profilů DNA, je legitimní se řídit povinnostmi při zpracovávání a uchovávání osobních údajů, které byly stanoveny v rozsudku S. a Marper proti Spojenému království.

Některé tyto požadavky budou proto dále rozebrány v následujících podkapitolách, v nichž bude taktéž posouzeno, zda těmto požadavkům posuzovaná právní úprava vyhovuje.

---

¹⁶³ Aktuální znění: zákon č. 273/2008 Sb., ..., § 79 odst. 3

¹⁶⁴ MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA..., s. 256 či VOBOŘIL, Jan, FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...* [cit. 25. 2. 2020].

3. 2. 2. 1. Okruh osob, u kterých může proběhnout odběr a zpracovávání DNA

V rozsudku S. a Marper byla kritizována právní úprava Spojeného království, resp. Anglie a Walesu, dle níž odběr a uchování identifikačních údajů mohl proběhnout u kterékoli osoby, bez ohledu na závažnost TČ. Takto to v české právní úpravě stanoveno není. V § 65 odst. 1 jsou totiž pod písm. a) – d) stanoveny čtyři skupiny osob, u kterých je odběr biologických vzorků možný. V písm. a) a b) je skupina osob vymezena dle TČ, konkrétně podle jeho subjektivní stránky. Odběr biologických vzorků je totiž možný pouze u osoby obviněné, podezřelé či ve výkonu trestu odnětí svobody ze spáchání úmyslného TČ. Právní úprava tak neumožňuje odběr biologických vzorků u kterékoli osoby, tedy pokud by byla osoba obviněná či podezřelá z nedbalostního TČ, tak ji není možné dle zákona o PČR odebrat biologické vzorky.

V případě otázky, zda není takto vymezený okruh široký, jsme toho názoru, že není třeba tento okruh zužovat, jelikož spáchání úmyslného TČ již vypovídá o schopnosti osoby dodržovat zákonem stanovená pravidla. Zúžení by bylo na místě tehdy, pokud by měla PČR oprávnění odebrat vzorky DNA osobám obviněným či podezřelým z nedbalostních TČ. Pochopitelně, pokud se v budoucnosti prokáže, že osoba skutek nespáchala (jelikož zákon umožňuje odběr obviněným či podezřelým), tak je důležité, jak už zde bylo zmíněno, aby byly údaje takové osoby z databáze vymazány.

V rozhodnutí KS v Českých Budějovicích ze dne 8. 3. 2018, č. j. 50 A 59/2017 – 35, soud sdělil, že PČR, jakožto správní orgán má povinnost „*před provedením identifikačních úkonů provést správní uvážení a identifikační úkony učinit pouze v případech, kdy je to odůvodněné cílem a smyslem aplikované právní úpravy*“¹⁶⁵, což soud dovozuje ze slova „*může*“, uvedené v § 65 odst. 1 zákona o PČR. PČR tak není povinna provést odběr biologických vzorků ve všech případech, ale pouze po předchozím správním uvážení, ve kterém zhodnotí hledisko přiměřenosti odběru vzorků. Můžeme tak konstatovat, že PČR nemusí přistoupit k odběru vzorků v každém případě obvinění či podezření ze spáchání úmyslného TČ, pokud to vzhledem k okolnostem případu nebude považovat za přiměřené.

Kdyby § 65 stanovoval povinnost provést v každém případě odběr vzorků, v tomto případě by PČR neměla možnost zhodnotit přiměřenost odběru vzorků, což by, oproti současnému ustanovení, nepřiměřeně zasahovalo do práv a svobod subjektů údajů.

---

¹⁶⁵ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. března 2018, č. j. 50 A 59/2017 – 35, bod 29.

Otázkou ovšem je, zda je PČR povinna písemně odůvodnit, proč v konkrétním případě přistoupila k odběru vzorků, jelikož zákon k této skutečnosti nic nesděljuje. Povinnost písemného odůvodnění by mohla zamezit případným excesům ze strany PČR.

Zákon by taktéž měl, alespoň obecně, stanovit kritéria, dle kterých by PČR v rámci správního uvážení hodnotila vhodnost a přiměřenost odběru vzorků.

3. 2. 2. 2. Otázka likvidace osobních údajů

V současné právní úpravě sice není stanovena možnost uchovávat identifikační údaje po neomezenou dobu, jako tomu bylo v již zmíněné právní úpravě Spojeného království¹⁶⁶, ovšem, jak jsme již uvedli, otázka likvidace údajů je v zákoně o PČR upravena nepřehledně a nejasně. Bylo by proto vhodné, kdyby byla v právní úpravě stanovena maximální doba, po které by došlo k likvidaci uchovávaných údajů, přičemž tato doba by se odvíjela od určitého stupně závažnosti TČ. Délka uchování údajů by měla být zároveň taková, aby bylo dosaženo účelu odhalování, stíhání TČ a dalších, které jsou vymezeny v zákoně o PČR.

To, co dále ESLP kritizoval, byla značně složitá možnost osob, jejichž údaje byly uchovávány v databázi, a které byly posléze zproštěny viny, dosáhnout likvidace těchto údajů z databáze. V zákoně o PČR není stanovena možnost požádat o likvidaci osobních údajů, tato možnost je ovšem upravena v zákoně o ZOÚ, a to v § 29 odst. 2. Subjekt údajů může požádat o výmaz z několika důvodů, mezi nimiž je případ, kdy „*spravující orgán porušil zásady zpracování osobních údajů podle § 25*“¹⁶⁷.

Jednou ze zásad, vymezených v § 25, je, že spravující orgán „*uchovává osobní údaje v podobě umožňující identifikaci subjektu údajů jen po dobu nezbytnou k dosažení účelu jejich zpracování*“¹⁶⁸. Dalo by se tedy dovodit, že v případě zproštění viny dané osoby by tato osoba měla mít možnost dle § 29 odst. 2 zákona o ZOÚ požádat o vymazání jejích údajů, pokud by tyto údaje byly nadále uchovávány v databázi, jelikož uchování osobních údajů osoby, která byla zproštěna viny, není nezbytné k dosažení účelu zpracování osobních údajů.

V řízení před MS v Praze, ze kterého vzešel rozsudek ze dne 13. 4. 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76, žalobce uvedl, že nesouhlasí s tím, že je třeba v každém případě zničit profily těch osob, u kterých soud nevyslovil jejich vinu, jelikož ne vždy je možné jejich vinu vyslovit, přestože

---

¹⁶⁶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. prosince 2008, S. a Marper proti Spojenému království..., body 89, 110, 114, 116, 117, 122 a 124.

¹⁶⁷ Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., § 29 odst. 2

¹⁶⁸ Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb.,..., § 25

důkazy viny prokázaly (např. když je zastaveno jejich trestní stíhání z důvodu nepřičetnosti) a je zřejmé, že profil DNA je potřeba nadále zpracovávat.

S tímto tvrzením žalobce souhlasíme, v takovém případě by totiž žádosti o vymazání uchovávaných osobních údajů nemělo být vyhověno, jelikož v tomto případě zde jistě nadále existuje účel zpracování údaje, a nemůže tak být porušena zásada dle § 25 zákona o ZOÚ. Musí to být ovšem pouze v případě, kdy důkazy viny osoby bezpečně prokázaly, pouze není možné z určitých důvodů nadále vést trestní stíhání.

3. 2. 2. 3. Kontrola nezávislým orgánem

Další skutečností, kterou ESLP v rozsudku S. a Marper kritizoval, je, že uchovávání buněčných vzorků a profilů DNA není kontrolováno žádným nezávislým orgánem. V zákoně o PČR není vymezen žádný nezávislý orgán (např. ÚOOÚ), který by toto kontroloval. Nově je zde sice v § 79a upravena funkce tzv. pověřence pro ochranu osobních údajů, v tomto případě ovšem lze polemizovat o jeho nezávislosti, neboť tímto pověřencem je jmenován policista, či zaměstnanec policie. Lze říci, že takovým orgánem by mohl být soud, který toto uchovávání zkoumá, pokud je podána žaloba dle správního řádu, ovšem rozhodně se v tomto případě nedá hovořit o průběžné kontrole, která by byla jistě vhodná.

3. 2. 2. 4. Otázka předávání osobních údajů

Právní úpravě zákona o PČR bylo vytýkáno, že nejasně upravuje otázku předávání osobních údajů¹⁶⁹. Tato otázka je upravena v §§ 80 – 80c zákona o PČR, přičemž § 80b a § 80c byly do zákona vloženy po novelizaci a týkají se předávání osobních údajů do třetích států (bezpečnostním sborům, osobám a orgánům), tedy do států mimo EU a Schengenský prostor a dále mezinárodními organizacím. Novelizováno bylo taktéž ustanovení § 80a a to v tom, že nyní se toto ustanovení týká i předávání osobních údajů v rámci Schengenského prostoru.

V ustanoveních je vymezeno, ve kterých případech je možné osobní údaje zpřístupnit či předávat, dále je např. v § 80a vymezeno, kterým orgánům mohou být údaje zpřístupněny či předány, či v § 80b, ve kterých případech k zpřístupnění či předání osobních údajů nedojde.

Ustanovení §§ 80 – 80c jsou celkem podrobná a oproti předchozí úpravě, která byla předmětem kritiky¹⁷⁰, upravují mnohem podrobněji předávání osobních údajů mimo EU a Schengenský prostor.

---

¹⁶⁹ MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA..., s. 256.

¹⁷⁰ Tamtéž

3. 2. 2. 5. Ochrana osobních údajů před jejich zneužitím

V případě ochrany osobních údajů před jejich zneužitím, povinnost PČR zabezpečit osobní údaje vymezuje § 60 odst. 2 zákona o PČR. Pojem osobních údajů sice není v tomto odst. výslovně uveden, ovšem s ohledem na § 60 odst. 1 zákona o PČR lze dovodit, že se tato povinnost vztahuje i na osobní údaje.

V komentáři k zákonu o PČR¹⁷¹ jsou konkrétně a poměrně podrobně vymezena pravidla pro ochranu osobních údajů v případě automatizovaného zpracování osobních údajů, do nichž se řadí právě zpracování vzorků a profilů DNA.¹⁷²

Další formou ochrany je to, že do systému CODIS, ve kterém jsou vzorky a profily DNA zpracovávány a porovnávány, je přístup povolen pouze z pracovních stanic.¹⁷³

Dále odkazujeme na rozhodnutí NSS ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40, v němž soud uvedl, že informace, které jsou uvedené v databázi DNA, budou využity jen za účelem ověření shody se stopami z míst TČ a taktéž, že databáze není veřejně přístupná, proto není možný přístup třetích osob k databázi.

K možnému zneužití identifikační genetiky se ve své publikaci¹⁷⁴ vyjádřil např. Kožina. Uvedl zde, že *“v rámci profilování DNA se zkoumá pouze jeden zjevný tělesný znak, a to pohlaví jedince”*¹⁷⁵. Dále by bylo možné stanovit z identifikačního DNA profilu etnický či etnogeografický původ osoby.¹⁷⁶ Dle Kožiny¹⁷⁷ je ovšem možnost zneužití profilů DNA, které jsou používány v kriminalistické praxi minimální.

S ohledem na výše uvedené jsme proto toho názoru, že údaje, které jsou uchovávány v databázi, jsou dostatečně chráněny před zneužitím a přístupem třetích osob, ovšem mohly by být v zákoně o PČR podrobněji upraveny některé povinnosti související s ochranou před zneužitím.

---

¹⁷¹ ŠTEINBACH, Miroslav (ed). *Zákon o policii České republiky*. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. In: ASPI [právní informační systém] Wolters Kluwer ČR [cit. 30. 4. 2020].

¹⁷² Automatizovaným zpracováním je zpracování údajů použitím výpočetní techniky a ke zpracování jsou použity technické nosiče údajů, viz. ŠTEINBACH, Miroslav (ed). *Zákon o policii České republiky*. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. In: ASPI [právní informační systém] Wolters Kluwer ČR [cit. 30. 4. 2020]. či Autor nedohledán. 3. *Nejdůležitější pojmy* [online]. uoou.cz, 25. dubna 2019 [cit. 3. 5. 2020]. Dostupné na <https://www.uoou.cz/3-nejdulezitejsi-pojmy/d-27293/p1=4744>.

¹⁷³ VOBOŘIL, Jan, FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...* [cit. 25. 2. 2020].

¹⁷⁴ KOŽINA, Jiří. *Id.entifikační genetika v právní praxi...*, s. 49.

¹⁷⁵ Tamtéž

¹⁷⁶ Tamtéž

¹⁷⁷ Tamtéž

3. 2. 2. 6. Kritéria oprávněnosti zpracování DNA

Kritérium pro posouzení, zda je zpracování osobních údajů (tedy i DNA) oprávněné, je uvedeno v § 79 odst. 2 zákona o PČR. Tímto kritériem je nezbytnost pro účely *“předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti”*¹⁷⁸.

Zda je zpracování nezbytné pro tyto účely by měl příslušník PČR pečlivě zhodnotit v rámci správního uvážení. Je ovšem otázkou, jaká kritéria by měla být zvážena v rámci správního uvážení ohledně nezbytnosti zpracování pro tyto účely, jelikož zákon o nich mlčí. Nutno dodat, že by bylo vhodné, aby zákon tato kritéria výslovně vymezil.

V rozsudku MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 3 A 86/2013 – 99 se k pojmu nezbytnosti žalovaný vyjádřil tak, že pod tuto skutečnost spadá závažnost TČ a faktická použitelnost profilu DNA.

V rozsudku MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76, je dle žalobce nezbytnost dána v případě účelu zjištění spojitosti mezi konkrétní osobou a jednotlivým TČ nebo za účelem identifikování budoucího pachatele. Žalovaný uvedl v napadeném rozhodnutí naopak kritéria téměř totožná, jako žalovaný v předchozím rozsudku, navíc přidal ještě kritérium důvodnosti uchovávání údajů.

MS v Praze ve svém rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 5 A 321/2011 – 57, taktéž uvedl kritéria nezbytnosti, která jsou stejná, jako byla vymezená v rozsudku MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 3 A 86/2013 – 99, a ještě jsou k nim přidána další dvě, a to individuální predispozice pachatele k další trestné činnosti a obecné míry recidivy příslušného typu pachatelů.

Příkláníme se ke kritériu zjištění spojitosti mezi konkrétní osobou a jednotlivými TČ, uvedenému v rozsudku MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76, a dále ke kritériu faktické použitelnosti profilu DNA, protože tyto skutečně odpovídají účelům, vymezeným v § 79 odst. 2 zákona o PČR, a zároveň jsou proporcionální k zásahu do práva na soukromí, ke kterému zpracováním DNA dochází.

3. 2. 3. Posouzení přístupnosti a předvídatelnosti právního předpisu

ESLP ve svém rozsudku S. a Marper konstatoval, že již samotné uchovávání buněčných vzorků a profilů DNA představuje zásah do práva na soukromý život dle čl. 8 Úmluvy. Odběr

---

¹⁷⁸ Aktuální znění: zákon č. 273/2008 Sb.,..., § 79 odst. 2

biologických vzorků taktéž představuje zásah do práva na soukromý život, jak konstatoval ÚS ve stanovisku pléna 30/10 ze dne 30. 11. 2010. S ohledem na to, právní úprava, která zakotvuje odběr a uchovávání takovýchto údajů, musí splňovat výše zmíněné požadavky na její kvalitu.¹⁷⁹

Pravidla, týkající se odběru a zpracování DNA nejsou zkoumaným zákonem o PČR upravena příliš jasně a podrobně. Právní předpis tak není dostatečně předvídatelný. Podrobnější úprava pravidel, týkajících se nakládání se vzorky a profily DNA, je vymezena v pokynu policejního prezidenta č. 275/2016, o identifikačních úkonech, který je ovšem neveřejný¹⁸⁰, čímž není splněn ani požadavek na přístupnost právního předpisu.

3. 2. 4. Proporcionalita

S ohledem na to, co bylo uvedeno v rozsudku S. a Marper lze konstatovat, že odběrem a uchováním DNA je zasahováno do práva na soukromí osoby, konkrétně do práva na informační sebeurčení. Je proto potřebné provést testy proporcionality používané ÚS a ESLP, aby bylo zjištěno, zda je tento zásah oprávněný.

Jako první provedeme test proporcionality používaný ÚS. Jak již bylo řečeno výše, tento se skládá ze tří kroků.

Za prvé musí být zásah na základě zákona. Můžeme říci, že odběr DNA je upraven v § 65 zákona o PČR, ovšem chybí zde podrobnější úprava. Co se týče zpracování DNA, zde již konkrétní ustanovení v zákoně o PČR, ani v žádném jiném nenalezneme. Jak již bylo rozebráno v této kapitole, zpracování osobních údajů je v zákoně o PČR sice upraveno, ovšem obecně ve vztahu k osobním údajům. Není sice pochyb, že se mezi tyto osobní údaje řadí DNA, ovšem tato ustanovení jsou obecná a zpracování osobních údajů v nich není vymezeno příliš rozsáhle. Podrobná pravidla, týkající se odběru a zpracování DNA, se nachází v neveřejném interním pokynu policejního prezidenta. Zákon, na základě něhož dochází k omezení základních práv, je sice primárně vnímán z formálního hlediska¹⁸¹, čímž by se dalo říci, že je tento požadavek testu proporcionality splněn v případě, že je v zákoně alespoň zlomek otázky odběru a uchovávání DNA upraven. Ovšem zákon, který omezuje základní práva, musí obstát i z materiálního hlediska, což znamená, že bude splňovat požadavky předvídatelnosti¹⁸². Jak je

---

¹⁷⁹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. prosince 2008, S. a Marper proti Spojenému království..., bod 95.

¹⁸⁰ MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA..., s. 256.

¹⁸¹ WAGNEROVÁ, Eliška, In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář...*, s. 124 – 140.

¹⁸² Tamtéž

řečeno v komentáři k Listině¹⁸³, pro omezení základního práva by měla platit výhrada zákona, která znamená „*nemožnost pověření exekutivy k vydání podzákonného předpisu, který by zpřesňoval zákonodárcem přijaté omezení základního práva*“.¹⁸⁴ Lze konstatovat, že předvídatelnou nemůže být ta právní úprava, která ne příliš podrobně upravuje pravidla omezení základního práva, a nad to jsou tato pravidla upravena v neveřejném interním pokynu.

Druhým krokem je zkoumání legitimního cíle, který musí být zásahem sledován. Pro omezení práva na soukromí nejsou v zákoně konkrétní legitimní cíle vymezeny. Obecně vzato můžeme za tyto legitimní cíle považovat veřejnou bezpečnost, veřejný pořádek, ochranu práv jiných, mravnost či veřejné zdraví.¹⁸⁵ Jak již bylo výše řečeno, k provádění identifikačních úkonů dochází mimo jiné za účelem předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti. Tento účel můžeme jistě podřadit pod veřejnou bezpečnost a ochranu práv jiných. Druhý krok je tedy splněn.

Ve třetím kroku dochází k posuzování proporcionality. Konkrétně se zkoumá splnění tří podkroků, a to vhodnosti, potřebnosti a proporcionality v užším smyslu, jež spočívá ve vážení hodnot stojících v kolizi.

Vhodný by zásah byl v případě, pokud je jím možné dosáhnout legitimního cíle.¹⁸⁶ V daném případě jistě lze odběrem a uchováváním DNA dosáhnout především odhalení trestné činnosti, jako jednoho z legitimních cílů.

Potřebným se zásah stane ve chvíli, když nebude možné legitimního cíle dosáhnout jiným prostředkem, který by do základního práva nezasahoval buď vůbec, nebo s nižší intenzitou.¹⁸⁷ U prostředků, které slouží k předcházení, odhalování a stíhání trestné činnosti, nejčastěji tzv. operativně pátrací prostředky, se počítá s tím, že budou zasahovat do základních práv, jelikož pro jejich účinnost není jiné varianty. Proto jsou v zákoně uvedeny záruky, aby k těmto zásahům docházelo pouze v odůvodněných případech (např. souhlas soudu s určitým úkonem). Databáze DNA v mnoha případech stála za faktem, že se podařilo vypátrat pachatele závažného TČ. I v jejím případě lze konstatovat, že pro účinnost databáze nelze jinak, než zasáhnout do základních práv. Není proto na místě nahrazovat odběr a uchovávání DNA jiným prostředkem. Cestou k nižší intenzitě zásahu je úprava pravidel pro odběr a uchovávání DNA.

---

¹⁸³ WAGNEROVÁ, Eliška, In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář...*, s. 124 – 140.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 128.

¹⁸⁵ BARTOŇ, Michal. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 88.

¹⁸⁶ Tamtéž, s. 96.

¹⁸⁷ Tamtéž

V posledním podkroku se vzájemně zvažují hodnoty, které stojí v kolizi.¹⁸⁸ V daném případě tedy právo na soukromí na straně jedné a veřejná bezpečnost s ochranou práv ostatních osob na straně druhé (půjde o ochranu práva, do něhož by mohlo být trestnou činností zasahováno, může se jednat o právo na život, právo na osobní svobodu či právo na majetek). Dle nálezů Pl. ÚS 4/94 ze dne 12. 10. 1994, se v rámci tohoto kroku zvažují empirické, systémové, kontextové a hodnotové argumenty.

V rámci empirického argumentu srovnáme závažnost jevu se zásahem do práva na soukromí.¹⁸⁹ V tomto případě je DNA odebíráno a uchováváno proto, aby bylo předcházeno, byla stíhána a odhalována trestná činnost, čímž je chráněna veřejná bezpečnost i práva druhých osob. To je dostatečně závažným jevem, který ospravedlňuje zásah do práva na soukromí.

V rámci systémového argumentu se posuzuje smysl a zařazení základního práva v systému základních práv.¹⁹⁰ Dle Listiny se základní práva dělí na základní lidská práva a svobody; politická práva; práva národnostních a etnických menšin; hospodářská, sociální a kulturní práva a právo na soudní a jinou právní ochranu. Právo na soukromí se řadí do skupiny základních lidských práv a svobod a je jím chráněn soukromý život člověka ve všech možných aspektech, které se pod soukromí dají zařadit (ochrana obydlí, nerozšiřování informací o člověku). Práva, do kterých může být trestnou činností zasahováno, budou pravděpodobně nejčastěji patřit také do skupiny základních lidských práv a svobod.

V rámci kontextového argumentu se zkoumají negativní dopady omezení základního práva kvůli upřednostnění druhého základního práva.¹⁹¹ Negativním dopadem zde může být to, že bude docházet k odběru a zpracování DNA v neodůvodněných případech či, že nebude dostatečně zabezpečena ochrana takto shromážděných údajů před přístupem neoprávněných osob.

V rámci hodnotového argumentu se zvažují pozitiva obou základních práv.¹⁹² Ohledně jednotlivých hodnot, které jsou obě základními právy, již bylo řečeno výše. Závěrem tohoto podkroku můžeme říci, že obě práva, jež zde stojí v kolizi, jsou dle systémového argumentu rovnocenná.

---

¹⁸⁸ BARTOŇ, Michal. In BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 88.

¹⁸⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, bod 3.

¹⁹⁰ Tamtéž

¹⁹¹ Tamtéž

¹⁹² Tamtéž

Na základě ostatních argumentů dojdeme k závěru, že přednost by měla dostat ochrana práv a svobod druhých. Ovšem vzhledem k systémové rovnocennosti práv bude třeba, aby byl důsledně zajištěn co nejmenší zásah do práva, které upřednostněno nebylo (např. právě jasnou a přehlednou právní úpravou vymezující všechny problematické aspekty).

Jak již bylo řečeno výše, tzv. štrasburský test proporcionality prováděný ESLP má kroků pět.

Prvním krokem je, zda zásah spadá pod rozsah čl. 8 Úmluvy. Vzhledem k tomu, že již výše bylo konstatováno, že se jedná o zásah do práva na soukromí, je kladná odpověď jak na otázku v tomto kroku, tak i na otázku v kroku druhém, v němž je řešeno, zda došlo k zásahu do práva na soukromý a rodinný život.

Třetím krokem je tzv. test legality, kde je zkoumáno, zda byl zásah v souladu se zákonem. Jak jsme již zmiňovali, v rámci testu legality se zkoumá kvalita právního předpisu, mezi níž spadá taktéž přístupnost právního předpisu. Neveřejný interní pokyn policejního prezidenta, kterým jsou upravena podrobná pravidla odběru a zpracovávání DNA, jistě podmínku přípustnosti nesplňuje. Tento krok tedy splněn není.

Ve čtvrtém kroku je třeba zjistit, zda je zásahem sledován některý z legitimních cílů, které jsou vymezeny v odst. 2 čl. 8 Úmluvy. Tyto cíle již byly uvedeny výše. Nepochybně můžeme zásah podřadit pod tři z těchto legitimních cílů. Jsou jimi veřejná bezpečnost, předcházení zločinnosti a ochrana práv a svobod jiných. Tento krok tedy splněn je.

Posledním krokem je zkoumání nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti. V rámci tohoto kroku se zjišťuje dostatečná závažnost sledovaného veřejného zájmu pro převážení zájmu jednotlivce a pro převážení nezasahování do práva na soukromí.¹⁹³ V tomto případě se jedná o zájem na veřejné bezpečnosti a ochraně práv druhých. Zásah do práva na soukromí v podobě odběru a následného zpracovávání DNA napomáhá předcházet, odhalovat a stíhat TČ, čímž jsou chráněna práva ostatních osob a veřejná bezpečnost. Zájem společnosti na bezpečnosti a ochraně práv jejích členů převažuje nad zájmem jednotlivce. Tento krok tedy je splněn. Ovšem musí být zajištěno, aby nebylo do práva na soukromí jednotlivce zasaženo více, než je nutné, jelikož pokud by byla neoprávněně zasažena práva jednotlivce, ochrana jeho práv může poté naopak převážit nad ochranou práv společnosti.

---

¹⁹³ KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář...* [cit. 20. 10. 2020].

Zásah do práva na soukromý život odběrem a uchováváním vzorků a profilů DNA tak není v souladu s Úmluvou, přičemž dle čl. 49 Ústavy České republiky (dále jen “Ústava”) a dle čl. 10 Ústavy, mezinárodní smlouvy, které upravují práva a povinnosti osob, jsou součástí právního řádu, tudíž tento zásah není v souladu ani s tuzemským právním řádem.

Zásah do práva na soukromí v podobě odběru a uchovávání DNA tak neobstál v obou prováděných testech proporcionality.

3. 3. Shrnutí

S ohledem na čl. 2 odst. 2 LZPS, v němž je stanoveno, že *“státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví”*¹⁹⁴, na čl. 2 odst. 3 Ústavy, který stanovuje téměř totéž, na čl. 4 odst. 2 LZPS, v němž je řečeno, že *“meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod upraveny pouze zákonem”*¹⁹⁵ a na čl. 7 odst. 1 LZPS, kde je vymezeno, že *“nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena”*¹⁹⁶ a že *“omezena může být jen v případech stanovených zákonem”*¹⁹⁷, a také vzhledem k tomu, že právní úprava, týkající se uchovávání vzorků a profilů DNA není příliš podrobná a většina pravidel, jak už bylo řečeno, je vymezena v neveřejném interním pokynu policejního prezidenta, nelze tedy říci, že by taková úprava byla ústavně konformní.¹⁹⁸

Uvedené poznatky můžeme shrnout tak, že právní úprava vymežující odběr a uchovávání vzorků a profilů DNA není ústavně konformní v tom, že podrobná pravidla, týkající se odběru a nakládání se vzorky a profily DNA jsou upravena v neveřejném interním pokynu místo toho, aby byla upravena zákonem o PČR, ve kterém je tato problematika upravena minimálně.

Cestou k tomu, aby právní úprava byla ústavně konformní, je prostřednictvím novelizace zákona o PČR v tomto předpisu vymezit jasná a podrobná pravidla pro odběr a nakládání se vzorky a profily DNA (fungování databáze DNA). Mělo by se jednat o daná pravidla, jež jsou dosud vymezena pouze v interním pokynu a splňují další požadavky pro

---

¹⁹⁴ Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky č. 2/1993 Sb.

¹⁹⁵ Tamtéž

¹⁹⁶ Tamtéž

¹⁹⁷ Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky č. 2/1993 Sb.

¹⁹⁸ Dle čl. 112 odst. 1 Ústavy je LZPS součástí ústavního pořádku ČR, proto vše, co není v souladu s LZPS, nemůže být ústavně konformní.

právní úpravu omezující základní práva (vhodnost, potřebnost, proporcionalita v užším smyslu). Taktéž je možné se inspirovat v zahraniční právní úpravě.

Současná ustanovení zákona o PČR tedy není třeba kompletně rušit a tuto problematiku upravovat v samostatném zákoně o databázi DNA, jelikož vzhledem k tomu, že odběr a zpracování DNA probíhá v rámci činnosti policejních orgánů a za účelem plnění jejich úkolů, měla by být tato problematika komplexně upravena právě v zákoně o PČR.

4. Právní úprava v jiných zemích

4. 1. Slovensko

Slovensko upravuje odběr a uchovávání vzorků DNA v zákonu č. 171/1993 Z. z., Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore a v zákonu č. 417/2002 Z. z., o používání analýzy deoxyribonukleovej kyseliny na identifikáciu osob.¹⁹⁹

Zákon č. 171/1993 upravuje odběr vzorku biologického materiálu v § 20a, který upravuje oprávnění policisty na snímání identifikačních znaků. Odebrat vzorek biologického materiálu je policie oprávněna vůči předvedené osobě, jejíž totožnost nelze zjistit, dále osobě zajištěné, zadržené, zatknuté, obviněné ze spáchání TČ, nalezené či vypátrané. Dle tohoto je tedy možné odebrat vzorek biologického materiálu osobě obviněné ze spáchání jakéhokoliv TČ. Ke konci odst. 1 je ovšem uvedené, že tyto odebrané vzorky se neuchovávají.

V zákonu č. 417/2002 Z. z. je upraveno zřízení ND DNA a zpracování údajů z této databáze, a dále jsou zde taktéž upraveny podmínky pro odebrání vzorku k analýze DNA. V § 3 je vymezeno, komu, či v jakých případech lze vzorek k analýze DNA odebrat. Jde např. o případy, související s identifikací osob za účelem trestního řízení, dále je to možné osobě ve výkonu trestu odnětí svobody, či v případech nezhvěstnosti osoby. V § 4 jsou poté stanovena pravidla pro analýzu DNA. V §§ 5-8 je vymezeno, kdo zřizuje, provozuje a spravuje databázi, co databáze obsahuje, co je její součástí, pravidla pro ochranu, poskytování a likvidaci údajů, obsažených v databázi. Co se týče pravidel pro likvidaci, je zde poměrně podrobně vymezeno, v jakých případech dojde k likvidaci údajů. Je zde stanoveno, že k likvidaci dojde v případě zastavení trestního stíhání osoby či zproštění obžaloby, ovšem pokud je osoba odsouzena či bylo trestní stíhání vůči ní zastavené z důvodu nepřičetnosti, dojde k likvidaci údajů po uplynutí 100 let od narození této osoby.

4. 2. Velká Británie

Databáze DNA byla ve Velké Británii zřízena v r. 1995.

Zákon, který upravuje databázi DNA je z r. 1984 a nazývá se “Police and Criminal Evidence Act 1984” (tzv. PACE 1984). Tento zákon, konkrétně jeho sekce 64, byl novelizován

---

¹⁹⁹ VESELÁ, Hana. *Odebrání vzorků DNA, nakládání s nimi a následná identifikace osob*. Srovnávací studie č. 5. 286. Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut. 2009 [online]. psp.cz [cit. 26. 4. 2020]. Dostupné na <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53957>>.

na základě rozsudku S. a Marper. Novelizace proběhla ve formě zákona Protection of Freedoms Act z r. 2012. Důsledkem bylo vyřazení milionů profilů a vzorků DNA z databáze.²⁰⁰

Tento zákon odlišuje profily DNA a vzorky DNA tak, že vzorky DNA musí být zničeny nejpozději do 6 měsíců od jejich odběru. Profil i vzorek DNA musí být zničen taktéž v případech, kdy došlo k nezákonnému odběru vzorku, ze kterého byl profil DNA odvozen, dále když došlo k nezákonnému zatčení osoby, již byl vzorek, ze kterého byl odvozen profil DNA, odebrán. V odst. 3 oddílu 63D je uvedeno, že profil musí být zničen taktéž v případech, na které se nevztahuje pravomoc založená na základě oddílů 63E – 63O.

V zákoně jsou upravena pravidla pro odběr a dobu uchovávání profilu DNA osob, která jsou určena dle různých hledisek. Např. pro jaký TČ jsou osoby zatčeny/obviněny (kvalifikovaný TČ, méně závažný TČ), dále, zda je osoba odsouzená za TČ, který lze zaznamenat, či je zde vymezena výjimka pro osoby mladší 18 let, které byly odsouzeny za první menší přestupek.

4. 3. Německo

Databáze DNA byla v Německu zřízena v r. 1999.²⁰¹

Německo nemá úpravu odběru a uchovávání DNA kodifikovanou.²⁰² Odběr biologických vzorků je upraven v § 81 an. Strafprozeßordnung BGBI I S. 1074, 1319 (trestní řád). V § 81e je upravena genetická analýza, na základě níž lze určit identifikační vzorec DNA, který lze poté srovnávat. V § 81g jsou vymezeny případy, kdy lze odebrat biologické vzorky nad rámec ostatních ustanovení, týkajících se odběru vzorků. K tomu dojde v případě obviněného ze zvlášť závažného TČ či z TČ proti sexuálnímu sebeurčení, pokud s ohledem na další okolnosti je zde obava vedení trestního řízení pro zvlášť závažný TČ vůči této osobě. Dle § 81g je třeba k odběru vzorků, pokud s tím obviněný nebude souhlasit, nařízení soudu či státního zástupce.

---

²⁰⁰ ANTOŠ, Ondřej. *Právní režim informací v genetických databázích a biobankách*. Brno, 2014. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Ústav práva a technologií. Vedoucí diplomové práce Radim Polčák [online]. is.muni.cz [cit. 26. 5. 2020]. Dostupné na https://is.muni.cz/th/zokli/ANTOS_ONDREJ_THESIS_FINAL.txt.

²⁰¹ KOŽINA, Jiří. *Právní a kriminalistické aspekty identifikačních analýz DNA*. Praha, 2016. Rigorózní práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Konzultant rigorózní práce Jan Musil [online]. is.cuni.cz [cit. 26. 4. 2020]. Dostupné na <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/111905/?lang=en>.

²⁰² Tamtéž

Základem pro ukládání dat v databázi je § 81g odst. 5. Uložit do databáze je možné pouze DNA profil obviněné osoby.²⁰³ Výjimku z tohoto pravidla upravuje § 81h, kde je upraven tzv. screening DNA. To je možné pouze v případě podezření spáchání TČ proti životu, fyzické integritě, osobní svobodě či sexuálnímu sebeurčení u osob, které splňují určitá testovací kritéria, přičemž tyto osoby s tím musí souhlasit.

Pravidla pro vedení databáze DNA upravuje tzv. Bundeskriminalamtgesetz vom 1. Juni 2017 (BGBl. I S. 1354, 2019 I S. 400)²⁰⁴ (Federální zákon o kriminální policii)²⁰⁵. Zpracování dat je upraveno v § 9 an. Důvodem pro shromažďování údajů je dle § 9 nezbytnost pro plnění úkolů Federálního kriminálního policejního úřadu, který databázi vede. V § 16 je jako důvod pro zpracovávání údajů opět vymezena nezbytnost pro plnění úkolů úřadu. V § 18 a § 19 jsou vymezeny osoby, jejichž osobní údaje mohou být úřadem zpracovávány.

TČ, pro jejichž stíhání je nezbytné zpracování osobních údajů, jsou určeny dle kritérií, které vymezují orgány účastníci se policejní informační sítě za účasti nejvyšších federálních či státních úřadů. Toto je vymezeno v § 30 odst. 2. Ochrana, bezpečnost údajů a práva subjektu údajů jsou upravena v oddíle 9, přičemž v § 69 jsou vymezeny úkoly spolkového komisaře pro ochranu údajů a svobodu informací a v § 70 je poté vymezen institut úředníka pro ochranu údajů Federálního úřadu kriminální policie. V § 77 jsou uvedeny lhůty, po kterých musí být přezkoumána nutnost dalšího uložení údajů v databázi. Jedná se o lhůtu 10 let u dospělých, 5 let u mladistvých a 2 roky u dětí. V § 84 an. jsou vymezena práva subjektu údajů.

4. 4. Rakousko

Databáze DNA byla v Rakousku zřízena v r. 1997. Rakouská databáze je jedna z největších nejen v Evropě, ale i na světě.²⁰⁶

Rakousko nemá žádný zvláštní zákon o DNA.²⁰⁷ Odběr DNA je zakotven v § 67 Sicherheitspolizeigesetz BGBl. Nr. 566/1991 (zákon o bezpečnostní policii). Je zde uvedeno, v jakých případech může být podezřelé osobě vzorek DNA odebrán. Jedná se o osoby podezřelé

---

²⁰³ KOŽINA, Jiří. *Právní a kriminalistické aspekty identifikačních analýz DNA*. Praha, 2016. Rigorózní práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Konzultant rigorózní práce Jan Musil [online]. is.cuni.cz [cit. 26. 4. 2020]. Dostupné na <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/111905/?lang=en>.

²⁰⁴ Gesetz über das Bundeskriminalamt und die Zusammenarbeit des Bundes und der Länder in kriminalpolizeilichen Angelegenheiten (Bundeskriminalamtgesetz vom 1. Juni 2017 BGBl. I S. 1354, 2019 I S. 400).

²⁰⁵ KOŽINA, Jiří. *Právní a kriminalistické aspekty identifikačních analýz DNA...*

²⁰⁶ PRAINSACK, Barbara. In HINDMARSH, Richard, PRAINSACK, Barbara. *Genetic Suspects: global governance of forensic DNA profiling and databasing*. 1. vydání. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010, s. 154.

²⁰⁷ KOŽINA, Jiří. *Právní a kriminalistické aspekty identifikačních analýz DNA...*

ze spáchání sexuálního TČ či z úmyslného TČ, na které zákon stanoví trest odnětí svobody min. 1 rok. Zároveň musí existovat, vzhledem k okolnostem případu a podezřelé osobě, obava, že se dopustí nebezpečných útoků. Tento zákon upravuje taktéž vedení databáze DNA.²⁰⁸

Co se týče odstranění profilů DNA z databáze, to je upraveno v § 73 a § 74. U odsouzených dojde k odstranění 5 let po jejich smrti, či ve chvíli, kdy dosáhnou věku 80 let v případech, že v posledních 5 letech tato osoba nebyla forenzně identifikována. Profil DNA je možné odstranit taktéž na žádost osob zproštěných viny, či dojde k jejich odstranění z moci úřední, pokud uchování profilu již není nutné.²⁰⁹

4. 5. Itálie

Databázi DNA upravuje zákon č. 85/2009^{210,211}. V čl. 7 zákona je vymezena činnost databáze. V čl. 9 jsou vymezeny osoby, kterým může být biologický vzorek odebrán. Jde např. o osoby, které jsou podezřelé z TČ, či byly přistiženy při spáchání TČ. V čl. 12 je vymezeno, kdo může mít přístup k údajům, obsaženým v databázi. Čl. 13 se zabývá likvidací dat a vzorků z databáze. K likvidaci dojde např. v případě zproštění osoby. V odst. 4 je uvedeno, že nejdelší lhůta pro uchování profilu DNA je 40 let a pro uchování vzorku DNA je to 20 let. V čl. 15 je určena osoba, která vykonává kontrolu nad databází.

4. 6. Nizozemsko

Databáze DNA byla v Nizozemsku zřízena v r. 1997.²¹² Zákonem, který upravuje odběr DNA a jeho pravidla, je Wetboek van Strafvordering z r. 1921 (trestní řád).

Testování DNA může být prováděno v zájmu vyšetřování na základě pověření státního zástupce (sekce 151a zákona). Odběr vzorků je možný u podezřelého (i bez jeho souhlasu) ze spáchání závažného TČ, jehož definice je v sekci 67 odst. 1. V sekci 151a je též uveden účel,

---

²⁰⁸ KOŽINA, Jiří. *Právní a kriminalistické aspekty identifikačních analýz DNA...*

²⁰⁹ SANTOS, Filipe, MACHADO, Helena, SILVA, Susana. *Forensic DNA databases in European countries: is size linked to performance?* Life Science, Society and Policy, 2013 [online]. lsspjournal.com [cit. 26. 5. 2020]. Dostupné na <https://lsspjournal.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/2195-7819-9-12>.

²¹⁰ Adesione della Repubblica italiana al Trattato concluso il 27 maggio 2005 tra il Regno del Belgio, la Repubblica federale di Germania, il Regno di Spagna, la Repubblica francese, il Granducato di Lussemburgo, il Regno dei Paesi Bassi e la Repubblica d'Austria, relativo all'approfondimento della cooperazione transfrontaliera, in particolare allo scopo di contrastare il terrorismo, la criminalità transfrontaliera e la migrazione illegale (Trattato di Prum). Istituzione della banca dati nazionale del DNA e del laboratorio centrale per la banca dati nazionale del DNA. Delega al Governo per l'istituzione dei ruoli tecnici del Corpo di polizia penitenziaria. Modifiche al codice di procedura penale in materia di accertamenti tecnici idonei ad incidere sulla libertà personale

²¹¹ MARCHESE, V., CERRI, N., CAENAZZO, L. *Italian National Forensic DNA Database in an European perspective*. Forensic Science International: Genetics Supplement Series, č. 4, roč. 2013, s. 246 – 247 [online]. fsigeneticssup.com [cit. 26. 5. 2020]. Dostupné na [https://www.fsigeneticssup.com/article/S1875-1768\(13\)00127-3/pdf](https://www.fsigeneticssup.com/article/S1875-1768(13)00127-3/pdf).

²¹² KOŽINA, Jiří. *Právní a kriminalistické aspekty identifikačních analýz DNA...*

za kterým dochází ke zpracování profilů DNA. Jedná se o prevenci, odhalování, stíhání TČ a zjišťování totožnosti subjektu. Konkrétní pravidla o zpracování profilů DNA a buněčného materiálu jsou stanovena nařízením vlády.

Tímto předpisem je vyhláška ministra o forenzním testování DNA.²¹³ Tato vyhláška je základem pro databázi DNA, kdy v čl. 14 je uvedeno, kdo je za ni zodpovědný a kdo ji spravuje. Čl. 13 an. se zabývá skládáním a likvidací buněčného materiálu. Konkrétní případy, kdy dojde k likvidaci údajů z databáze jsou vymezeny v čl. 16 (např. zastavení trestního stíhání), čl. 18, 18a, 18b (po uplynutí určitých lhůt).

4. 7. Shrnutí

Většina zde uvedených zemí nemá odběr a uchovávání DNA upraveno ve speciálním zákonu, stejně jako tomu je v ČR. Zeměmi, které speciální zákon mají jsou Slovensko a Velká Británie.

Co se týče podmínek, za kterých je možné osobám DNA odebírat, ty se odvíjejí od druhu TČ (Velká Británie) nebo od postavení osoby v rámci trestního řízení (Itálie), či o jejich kombinaci (ČR, Rakousko, Německo). Jedná se o TČ určené buď dle subjektivní stránky (Rakousko, kde jde ještě o kombinaci s min. hranicí trestu odnětí svobody), jako je tomu v ČR, dále dle objektu, který je TČ zasahován (Rakousko – TČ sexuální povahy), či dle závažnosti TČ (Německo – zvlášť závažný TČ, Nizozemsko – závažný TČ). Co se týče postavení osoby v rámci trestního řízení, jako podmínky pro odběr DNA, tak např. v Německu se jedná o obviněného (jako je tomu v ČR), v Itálii o podezřelého a na Slovensku je možné provést odběr i u odsouzeného.

Úprava doby uchovávání je v předpisech rozebíraných zemí různá. Kromě Nizozemska a ČR jsou ovšem lhůty pro uchování DNA uvedené přímo v zákonech. V Nizozemsku jsou tyto lhůty a další podmínky pro výmaz uvedeny ve vyhlášce ministra. Jako zástupce delších lhůt pro výmaz můžeme uvést Slovensko (100 let od narození), což je stejné jako v ČR, a dále Rakousko (5 let po smrti či ve věku 80 let, pokud v posledních 5 letech nebyly forenzně testovány). Zastánci kratších lhůt jsou Velká Británie (zničení vzorku DNA 6 měsíců od odběru) či Německo (10 let u dospělých a 5 let u mladistvých), zde ovšem po uplynutí této lhůty dochází

---

²¹³ V anglickém překladu: Ministerial Decree on Forensic DNA-testing (DNA-besluit) [online]. dnapolicyinitiative.org [cit. 26. 5. 2020]. Dostupné na <<http://dnapolicyinitiative.org/wiki/index.php?title=Netherlands>>. V originále: Besluit DNA – onderzoek in strafzaken [online]. wetten.overheid.nl [cit. 26. 5. 2020]. Dostupné na <https://wetten.overheid.nl/BWBR0012791/2018-02-01>.

pouze k přezkumu potřebnosti dalšího zpracování, může se tak stát, že se budou údaje uchovávat ještě o něco déle, pokud bude shledána potřeba dalšího zpracování.

Závěr

Využívání vzorku DNA a jeho analýza je v současné době nezbytnou výhodou v kriminalistice, jelikož díky ní byly, a v budoucnosti jistě mnohokrát budou, objasněny závažné TČ. Je proto nezbytné, aby byla pro policii zachována možnost odebírat, analyzovat a zpracovávat vzorky DNA v takovém rozsahu, který by policii nekomplikoval předcházení, odhalování a stíhání trestné činnosti. Ovšem vzhledem k tomu, že je touto kriminalistickou metodou zasahováno do základního práva na soukromí osoby, musí právní úprava, zakotvující tuto metodu, splňovat požadavky a být dostatečně kvalitní, aby nebylo do tohoto práva neoprávněně zasahováno.

Kvalita právní úpravy co do podrobnosti je důležitá zejména proto, že na jejím základě jsou odebírány a zpracovány citlivé osobní údaje. Podrobná úprava nakládání s citlivými údaji je třeba s ohledem na rozvoj technologií, díky kterým bude pravděpodobně možné zjistit čím dál více informací ze vzorku a profilu DNA.²¹⁴ Taková právní úprava musí vyhovovat požadavkům ústavně-právní úpravy a být s ní v souladu.

Stěžejní výzkumná otázka této práce proto byla, zda je právní úprava, zkoumaná v této práci, protiústavní. Odpověďt na tuto otázku bylo vymezeno jako cíl práce. Navazující otázka byla, zda je třeba zkoumanou právní úpravu novelizovat, či zda je třeba přijmout speciální zákon, zabývající se touto problematikou.

V první kapitole této práce bylo dovozeno, že odběr a uchovávání DNA, jakožto citlivého osobního údaje, spadá pod právo na soukromí, konkrétně pod jeho část, kterou je právo na informační sebeurčení. Je to z toho důvodu, že otázka osobních údajů, obzvláště natolik citlivých, jakým DNA bezesporu je, je velmi úzce spjata s osobností člověka a tím i s jeho soukromím, a proto má člověk právo taktéž i na to rozhodnout se, zda budou jeho osobní údaje získávány či uchovávány, nebo pokud bude nutné tyto údaje získávat či uchovávat, aby toto získávání či uchovávání nebylo neoprávněné, tedy má právo na informační sebeurčení.

Na základě rozboru judikatury, který byl proveden ve druhé kapitole, zejména rozsudku S. a Marper, bylo dovozeno, že odběrem a uchováváním DNA je do práva na soukromí

---

²¹⁴ Viz. např. VOBOŘIL, Jan. FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi...*, 2014. [online] slidilove.cz [cit. 25. 2. 2020], kde je citován rozsudek S. a Marper proti Spojenému království, či ANTOŠ, Ondřej. Právní režim informací v genetických databázích a biobankách – 2. Genetické databáze. *Revue pro právo a technologie*, roč. 2014, č. 9, s. 78 – 94.

zasahováno. Otázkou dále bylo, zda je tento zásah oprávněný či nikoli. Pro zjištění oprávněnosti zásahu byly proto použity tzv. testy proporcionality, které jsou využívány ÚS ČR a ESLP.

Značná pozornost byla věnována tzv. testu legality, který je součástí testu proporcionality a zkoumá kvalitu právní úpravy, na jehož základě dochází k omezení základního práva. Jednou z podmínek, jež musí být splněny, aby byla právní úprava, omezující základní právo kvalitní, je dostatečná přístupnost právní úpravy.

Problematika odběru a uchovávání DNA je upravena ve zde zkoumaném zákonu o PČR, a dále v interním pokynu policejního prezidenta. Jelikož interní pokyn policejního prezidenta není veřejný, čímž není splněn požadavek na dostatečnou přístupnost právní úpravy, omezující základní právo, bylo třeba posoudit, zda druhý právní předpis, upravující odběr a uchovávání DNA, je dostatečně kvalitní pro to, aby jím mohlo být právo na soukromí omezeno. Z tohoto důvodu byla ve třetí kapitole posouzena kvalita této právní úpravy ve světle několika problematických hledisek, z nichž některé byly uvedeny v úvodu této práce.

Na základě rozboru kvality právní úpravy byla v závěru třetí kapitoly posouzena ústavní konformita této právní úpravy, v níž bylo dovozeno, že právní úprava není ústavně konformní. Podařilo se tak odpovědět na předem stanovenou výzkumnou otázku, zda je právní úprava protiústavní, čímž bylo dosaženo předem stanoveného cíle práce. Na závěr posouzení ústavní konformity byl ještě učiněn návrh, jakým způsobem lze docílit toho, aby právní úprava byla ústavně souladná.

V poslední kapitole byla pro srovnání uvedena právní úprava zkoumané problematiky ve vybraných zemích.

Problematika odběru citlivých osobních údajů a jejich následné zpracovávání v národních databázích je řešena nejen v ČR, ale po celém světě. Ve zmiňovaných soudních rozhodnutích byla hodnocena právní úprava některých evropských zemí, přičemž u některé byla právní úprava zhodnocena jako kvalitní a dostatečná (Nizozemsko) a naopak u některé byly u právní úpravy shledány určité nedostatky, jejichž náprava vyvolala změny právní úpravy (Velká Británie).

Shrňme základní argumenty pro naše závěry. Bylo dovozeno, že právní úprava není ústavně konformní. Důsledkem nedostatečné zákonné úpravy problematiky odběru a uchovávání DNA (nesystematicky upravená otázka likvidace získaných osobních údajů a prověřování potřeby jejich dalšího zpracování, nedostatečně upravená otázka kontroly nezávislým orgánem, nevymezená kritéria oprávněnosti zpracování DNA) není splněna

proporcionalita odběru a uchovávání DNA, jakožto zásahu do práva na soukromí. V provedeném testu proporcionality totiž bylo shledáno nenaplnění kroku legality, jelikož namísto kvalitní zákonné úpravy, je tato problematika komplexně upravena v neveřejném interním pokynu policejního prezidenta. K zásahu do základního práva totiž musí dojít na základě zákona, který musí být dle konstantní judikatury ESLP dostatečně kvalitní. Že tomu tak v tomto případě není, odporuje Ústavě ČR (čl. 2 odst. 3) a LZPS (čl. 2 odst. 2, čl. 4 odst. 2), které jsou součástí ústavního pořádku.

Pro shledání právní úpravy, jako ústavně konformní, by měl zákon dostatečně jasně a přehledně upravovat vše, co souvisí s odběrem a uchováváním DNA, což by vedlo k proporcionalitě odběru a uchovávání DNA, jakožto zásahu do práva na soukromí.

ČR, resp. její zákonodárci, by se měli vydat tzv. zlatou střední cestou, v rámci níž bude právní úprava dostatečně kvalitní na to, aby chránila osoby před nadbytečným odběrem a zpracováváním jejich citlivých osobních údajů, ovšem na druhou stranu ne natolik striktní, aby ztěžovala práci OČTŘ v předcházení, odhalování a stíhání trestné činnosti.

Tímto je myšleno, že by měla být v zákoně konkrétněji vymezena kritéria, na základě nichž je oprávněno zpracovávat DNA. Konkrétně jde o kritéria: zjištění spojitosti mezi konkrétní osobou a jednotlivými TČ (jak je uvedeno v rozsudku MS v Praze ze dne 13. 4. 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76) a faktická použitelnost profilu DNA. Jak již bylo zmíněno, tato kritéria skutečně odpovídají účelům, vymezeným v § 79 odst. 2 zákona o PČR, a zároveň jsou proporcionalní k zásahu do práva na soukromí, ke kterému zpracováním DNA dochází. Dále by měla být v právní úpravě přehledněji upravena otázka likvidace osobních údajů. Měla by být stanovena maximální doba, po které by došlo k likvidaci osobních údajů, přičemž délka této doby by se odvíjela od stupně závažnosti TČ. Tím bude zabezpečena dostatečná kvalita právní úpravy a zároveň neztížena možnost předcházet, odhalovat a stíhat trestnou činnost.

Seznam použitých zdrojů

Monografie:

- 1) BARTOŇ, Michal (ed). *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. 608 s. ISBN: 978 – 80 – 7502 – 128 – 1
- 2) HINDMARSH, Richard, PRAINSACK, Barbara. *Genetic Suspects: global governance of forensic DNA profiling and databasing*. 1. vydání. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010. 343 s. ISBN: 978 – 0 – 521 – 51943 – 4.
- 3) KOSAŘ, David (ed). *Ústavní právo: casebook*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 635 s. ISBN: 978 – 80 – 7478 – 664 - 8
- 4) KOŽINA, Jiří. *Identifikační genetika v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 106 s. ISBN: 978 – 80 – 7598 – 033 - 5
- 5) RAK, Roman (ed). *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*. 1. vydání. Praha: Grada, 2008. 631 s., 32 s. barev. obr. příl. ISBN: 9788024723655

Příspěvky ve sborníku:

- 1) FILIP, Jan. Úvodní poznámky k problematice práva na soukromí. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011. 212 s. ISBN: 978 – 80 – 210 – 5449 - 3
- 2) KOKEŠ, Marian. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011. 212 s. ISBN: 978 – 80 – 210 – 5449 - 3
- 3) MORAVEC, Ondřej. Právo na informační sebeurčení jako mez pro výkon kontrolní činnosti správce daně. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011. 212 s. ISBN: 978 – 80 – 210 – 5449 – 3

- 4) WAGNEROVÁ, Eliška. Právo na soukromí: kde má být svoboda, tam musí být soukromí. In ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Právo na soukromí*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2011. 212 s. ISBN: 978 – 80 – 210 – 5449 - 3

Komentáře:

- 1) KMEC, Jiří. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1660 s. ISBN: 978 – 80 – 7400 – 365 – 3.
- 2) KOSAŘ, David. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1660 s. ISBN: 978 – 80 – 7400 – 365 – 3.
- 3) KRATOCHVÍL, Jan. In KMEC, Jiří (ed). *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1660 s. ISBN: 978 – 80 – 7400 – 365 – 3.
- 4) ŠTEINBACH, Miroslav (ed). *Zákon o policii České republiky. Komentář*. 1. vydání. Wolters Kluwer, 2019. 300 s. ISBN: 978 – 80 – 7598 – 193 – 6.
- 5) VLACHOVÁ, Barbora, MAISNER Martin. *Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 163 s. ISBN: 978 – 80 – 7400 – 760 – 6.
- 6) WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, Eliška (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012. 931 s. ISBN: 978 – 80 – 7357 – 750 – 6.

Odborné časopisy:

- 1) ANTOŠ, Ondřej. Právní režim informací v genetických databázích a biobankách – 2. Genetické databáze. *Revue pro právo a technologie*, 2014, č. 9, s. 78 – 94
- 2) JAMBOROVÁ, Kateřina, ŠMÍD, Michal. K právní úpravě zpracování DNA policií. *Právní rozhledy*, 2016, č. 23 – 24, s. 841.
- 3) MARCHESE, V., CERRI, N., CAENAZZO, L. Italian National Forensic DNA Database in an European perspective. *Forensic Science International: Genetics Supplement Series*, č. 4,

2013, s. 246–247 [online] fsigeneticssup.com Dostupné na [https://www.fsigeneticssup.com/article/S1875-1768\(13\)00127-3/pdf](https://www.fsigeneticssup.com/article/S1875-1768(13)00127-3/pdf)

- 4) MARTONÍK, Juraj. Ještě k právní úpravě zpracování DNA. *Právní rozhledy*, 2017, roč. 2017, č. 7, s. 256.
- 5) Redakce Právních rozhledů, Poslanecká sněmovna: Návrh skupiny poslanců na vydání zákona o ochraně práv osob při nakládání s genetickými vzorky a profily v souvislosti s prováděním forenzní analýzy DNA (zákon o DNA), *Právní rozhledy*, č. 2, 2016, s. II
- 6) SANTOS, Filipe, MACHADO, Helena, SILVA, Susana. Forensic DNA databases in European countries: is size linked to performance? *Life Science, Society and Policy*, 2013 [online]. lsspjournal.com. Dostupné na <https://lsspjournal.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/2195-7819-9-12>

Odborné analýzy:

- 1) VESELÁ, Hana. *Odebrání vzorků DNA, nakládání s nimi a následná identifikace osob. Srovnávací studie č. 5. 286.* Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, 2009 [online]. psp.cz. Dostupné na <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53957>
- 2) VOBOŘIL, Jan, FERFECKI, Vít. *DNA v policejní praxi. Analýza právní úpravy a praxe využívání DNA v sektoru policie.* Zpracováno pro Iuridicum Remedium, 2014 [online]. slidilove.cz. Dostupné na https://www.slidilove.cz/sites/default/files/iure_DNA-studie_11-2014_cc.pdf

Kvalifikační práce:

- 1) ANTOŠ, Ondřej. *Právní režim informací v genetických databázích a biobankách.* Brno, 2014. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Ústav práva a technologií. Vedoucí diplomové práce Radim Polčák [online]. is.muni.cz. Dostupné na https://is.muni.cz/th/zokli/ANTOS_ONDREJ_THESIS_FINAL.txt
- 2) KOŽINA, Jiří. *Právní a kriminalistické aspekty identifikačních analýz DNA.* Praha, 2016. Rigorózní práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Konzultant rigorózní práce

Jan Musil [online]. is.cuni.cz. Dostupné na
<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/111905/?lang=en>

Právní předpisy, pokyny, doporučení:

- 1) Aktuální znění: ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb.
- 2) Aktuální znění: usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, jak vyplývá ze změny provedené ústavním zákonem č. 162/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 3) Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokoly na tuto Úmluvu navazující, publikováno pod č. 209/1992 Sb.
- 4) Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, publikováno pod č. 115/2001 Sb. m. s.
- 5) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 28/2005 Sb. m. s. o dodatečném prohlášení České republiky k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, otevřené k podpisu ve Štrasburku dne 28. ledna 1981
- 6) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 29/2005 Sb. m. s. o sjednání Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat o orgánech dozoru a toku dat přes hranice
- 7) Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie 2012/C 326/01
- 8) Listina základních práv Evropské unie 2012/C 326/02
- 9) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem

prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV

- 10) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
- 11) Doporučení č. r (92) 1 Výboru ministrů členským státům Rady Evropy o využívání analýzy deoxyribonukleové kyseliny v rámci systému trestní justice z roku 1992
- 12) Aktuální znění: zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
- 13) Aktuální znění: zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- 14) Aktuální znění: zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- 15) Aktuální znění: zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- 16) Aktuální znění: zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
- 17) Aktuální znění: zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- 18) Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016, o identifikačních úkonech
- 19) Wetboek van Strafvordering (1921), čerpáno z anglického překladu (zde pod názvem Code of Criminal Procedure) [online]. ejtn.eu. Dostupné na http://www.ejtn.eu/PageFiles/6533/2014%20seminars/Omsenie/WetboekvanStrafvordering_ENG_PV.pdf
- 20) Police and Criminal Evidence Act 1984 [online]. legislation.gov.uk. Dostupné na <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/contents>.

- 21) Strafprozeßordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 7. April 1987 (BGBl. I S. 1074, 1319), die zuletzt durch Artikel 3 des Gesetzes vom 22. April 2020 (BGBl. I S. 840) geändert worden ist [online]. [gesetze-im-internet.de. Dostupné na https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/BJNR006290950.html](https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/BJNR006290950.html)
- 22) Sicherheitspolizei BGBl. Nr. 566/1991 [online]. [ris.bka.gv.at. Dostupné na https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10005792](https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10005792)
- 23) Aktuální znění: zákon č. 171/1993 Z. z., Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore, ve znění pozdějších předpisů
- 24) Besluit DNA – onderzoek in strafzaken (2001) [online]. [wetten.overheid.nl. Dostupné na https://wetten.overheid.nl/BWBR0012791/2018-02-01#Paragraaf3_Artikel10.](https://wetten.overheid.nl/BWBR0012791/2018-02-01#Paragraaf3_Artikel10)
V anglickém překladu: Ministerial Decree on Forensic DNA-testing (DNA-besluit) [online]. [dnapolicyinitiative.org. Dostupné na http://dnapolicyinitiative.org/wiki/index.php?title=Netherlands.](http://dnapolicyinitiative.org)
- 25) Aktuální znění: zákon č. 417/2002 Z. z., o používání analýzy deoxyribonukleovej kyseliny na identifikáciu osob, ve znění pozdějších předpisů
- 26) Adesione della Repubblica italiana al Trattato concluso il 27 maggio 2005 tra il Regno del Belgio, la Repubblica federale di Germania, il Regno di Spagna, la Repubblica francese, il Granducato di Lussemburgo, il Regno dei Paesi Bassi e la Repubblica d'Austria, relativo all'approfondimento della cooperazione transfrontaliera, in particolare allo scopo di contrastare il terrorismo, la criminalità transfrontaliera e la migrazione illegale (Trattato di Prum). Istituzione della banca dati nazionale del DNA e del laboratorio centrale per la banca dati nazionale del DNA. Delega al Governo per l'istituzione dei ruoli tecnici del Corpo di polizia penitenziaria. Modifiche al codice di procedura penale in materia di accertamenti tecnici idonei ad incidere sulla libertà personale (n. 85/2009) [online] [parlamento.it](http://www.parlamento.it/parlam/leggi/090851.htm)
Dostupné na <http://www.parlamento.it/parlam/leggi/090851.htm>
- 27) Protection of Freedoms Act 2012 [online]. [legislation.gov.uk. Dostupné na http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2012/9/part/1](http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2012/9/part/1)

28) Bundeskriminalamtgesetz vom 1. Juni 2017 [online]. [gesetze-im-internet.de](https://www.gesetze-im-internet.de/bkag_2018/BKAG.pdf). Dostupné na https://www.gesetze-im-internet.de/bkag_2018/BKAG.pdf.

Judikatura:

- 1) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 7. prosince 1976, Handyside proti Spojenému království, č. 5493/72
- 2) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. února 2000, Amann proti Švýcarsku, č. 27798/95
- 3) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. května 2000, Rotaru proti Rumunsku, č. 28341/95
- 4) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. února 2004, Gorzelik a další proti Polsku, č. 44158/98
- 5) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. června 2004, Hilda Hafsteinsdóttir proti Islandu, č. 40905/98
- 6) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. prosince 2008, S. a Marper proti Spojenému království, č. 30562/04 a 30566/04
- 7) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 20. ledna 2009, W. proti Nizozemsku, č. nedohledáno
- 8) Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. června 2017, Aycauger proti Francii, č. 8806/12
- 9) Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 8. dubna 2014, spojené věci C-293/12 a C-594/12
- 10) Nález Ústavního soudu ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94
- 11) Nález Ústavního soudu ze dne 26. března 2003, sp. zn. Pl. ÚS 42/02
- 12) Nález Ústavního soudu ze dne 22. března 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10

- 13) Nález Ústavního soudu ze dne 9. prosince 2014, sp. zn. II. ÚS 2964/12
- 14) Nález Ústavního soudu ze dne 9. října 2018, sp. zn. III. ÚS 309/16
- 15) Usnesení Ústavního soudu ze dne 18. září 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13
- 16) Stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. Pl. ÚS-st. 30/10
- 17) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. prosince 2017, č. j. 1 As 13/2017 – 93
- 18) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna 2014, č. j. 4 As 168/2013 – 40
- 19) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. října 2017, č. j. 8 As 134/2016 – 38
- 20) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. září 2013, č. j. 10 A 30/2010 – 67
- 21) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. listopadu 2015, č. j. 5 A 321/2011 – 57
- 22) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. prosince 2015, č. j. 9 A 92/2012 – 45
- 23) Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. února 2016, č. j. 46 A 380/2015 – 62
- 24) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. dubna 2016, č. j. 3 A 86/2013 – 99
- 25) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. dubna 2016, č. j. 6 A 5/2013 – 76
- 26) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. září 2016, č. j. 11 A 50/2015 – 107
- 27) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. října 2016, č. j. 11 A 156/2015 – 51
- 28) Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 16. listopadu 2016, č. j. 30 A 54/2016 – 145
- 29) Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 5. dubna 2017, č. j. 59 A 11/2017 – 42

30) Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. září 2017, č. j. 31 A 122/2017 – 119

31) Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. března 2018, č. j. 50 A 59/2017 – 35

Důvodové zprávy:

- 1) Důvodová zpráva k zákonu č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- 2) Důvodová zpráva k zákonu č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Internetové stránky:

- 1) *Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Rozsudek ze dne 22. června 2017 ve věci č. 8806/12 – Aycaguer proti Francii.* Autor a datum nedohledány [online]. eslp.justice.cz. Dostupné na [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/1A06A7009023B36AC12581E90038FC9D/\\$file/Aycaguer%20proti%20Francii_annotace.pdf?open&](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/1A06A7009023B36AC12581E90038FC9D/$file/Aycaguer%20proti%20Francii_annotace.pdf?open&)
- 2) *Česká republika podepsala Protokol o změně Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.* Autor nedohledán [online]. mzv. cz, 14. prosince 2018. Dostupné na https://www.mzv.cz/coe.strasbourg/cz/aktuality/ceska_republika_podepsala_protokol_o.ht ml
- 3) DIMUN, Petr. *Odběr a uchování vzorků DNA policií je podle soudců protiústavní, navrhuji zrušení zákona* [online]. ceska-justice.cz, 17. ledna 2018. Dostupné na <https://www.ceska-justice.cz/2018/01/odber-a-uchovani-vzorku-dna-policii-je-podle-soudcu-protiustavni-navrhuj-zruseni-zakona/>.
- 4) *3. Nejdůležitější pojmy* Autor nedohledán [online]. uoou.cz, 25. dubna. 2019. Dostupné na <https://www.uoou.cz/3-nejdulezitejsi-pojmy/d-27293/p1=4744>
- 5) *Netherlands* Autor nedohledán [online]. dnapolicyinitiative.org, 28. srpna 2018. Dostupné na <http://dnapolicyinitiative.org/wiki/index.php?title=Netherlands>

Rozhodnutí:

- 1) Rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů, ze dne 25. května 2016, č. j. UOOÚ – 01001/16 – 21.